

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2011. gada 24. novembrī*

Lieta C-404/09

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2009. gada 20. oktobrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv D. Rekja [*D. Recchia*], kā arī F. Kastiljo de la Tore [*F. Castillo de la Torre*] un Ž. B. Leņelo [*J.-B. Laignelot*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Spānijas Karalisti, ko pārstāv N. Diasa Abada [*N. Díaz Abad*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — spāņu.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), K. Šimans [*K. Schiemann*], K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2011. gada 28. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka:

— atļaujot virszemes raktuves “Fonfría”, “Nueva Julia” un “Ladrones”, bet nepakļaujot šo atļauju piešķiršanu tāda novērtējuma veikšanai, kas ļautu pienācīgi identificēt, aprakstīt un novērtēt esošo virszemes raktuvju projektu tiešo, netiešo un kumulatīvo ietekmi,

Spānijas Karaliste nav izpildījusi Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvu 97/11/EK (OV L 73, 5. lpp.; turpmāk tekstā — “grozītā Direktīva 85/337”), 2. un 3. pantā, kā arī 5. panta 1. un 3. punktā paredzētos pienākumus;

— sākot ar 2000. gadu, kad teritorija “Alto Sil” atbilstoši Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvai 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 103, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1997. gada 29. jūlija Direktīvu 97/49/EK (OV L 223, 9. lpp.; turpmāk tekstā — “Savvaļas putnu aizsardzības direktīva”), tika noteikta kā īpaši aizsargājamā teritorija (turpmāk tekstā — “ĪAT”),

— atļaujot virszemes raktuves “Nueva Julia” un “Ladrones”, bet nepakļaujot šo atļauju piešķiršanu tāda novērtējuma veikšanai, kas ļautu pienācīgi izvērtēt šo projektu iespējamo ietekmi, un katrā ziņā neizpildot nosacījumus, kas ļautu īstenot projektu, neraugoties uz risku, ko attiecīgais projekts rada medņu sugai (*Tetrao urogallus*), kura ir viena no aizsargājamām vērtībām, kas bija pamatā teritorijas “Alto Sil” klasificēšanai par ĪAT, proti, — nepastāv citi risinājumi, pastāv ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm saistīti apsvērumi un pasākumi ir veikti tikai pēc kompensācijas pasākumu, kas nepieciešami *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības nodrošināšanai, paziņošanas Komisijai, un

— neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu dzīvotņu un sugu dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanos, kā arī nozīmīgus traucējumus, kurus šai sugai, kuras dēļ tika noteikta attiecīgā ĪAT, rada raktuves “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia”,

Spānijas Karaliste attiecībā uz ĪAT “Alto Sil” nav izpildījusi Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.; turpmāk tekstā — “Dzīvotņu direktīva”) 6. panta 2., 3. un 4. punktā, lasot tos kopā ar 7. pantu, paredzētos pienākumus;

— sākot ar 1998. gada janvāri, saistībā ar raktuvju “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría” un “Nueva Julia” darbību neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu ekoloģisko nozīmi, kas teritorijai “Alto Sil”, kuru atbilstoši Dzīvotņu direktīvai piedāvāts noteikt par Kopienā nozīmīgu teritoriju (turpmāk tekstā — “KNT”), ir valsts limenī, Spānijas Karaliste attiecībā uz ierosināto teritoriju “Alto Sil” nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti šajā direktīvā atbilstoši 2005. gada 13. janvāra spriedumā lietā C-117/03 *Dragaggi* u.c. (Krājums, I-167. lpp.), kā arī 2006. gada 14. septembra spriedumā lietā C-244/05 *Bund Naturschutz in Bayern* u.c. (Krājums, I-8445. lpp.) sniegtajai interpretācijai;

— sākot ar 2004. gada decembri,

— atļaujot tādu virszemes ieguves darbību veikšanu (raktuvju “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría” un “Nueva Julia” gadījumā), kuras var būtiski ietekmēt aizsargājamās vērtības, kas bija pamatā teritorijas “Alto Sil” noteikšanai par KNT, nepastāvot pienācīgam novērtējumam par minēto raktuvju iespējamo ietekmi un katrā ziņā neizpildot nosacījumus, kas ļautu īstenot projektu, neraugoties uz risku, ko attiecīgais projekts rada šīm aizsargājamajām vērtībām, proti, — nepastāv citi risinājumi, pastāv ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm saistīti apsvērumi un pasākumi ir veikti tikai pēc kompensācijas pasākumu, kas nepieciešami *Natura 2000* tikla kopējās vienotības nodrošināšanai, paziņošanas Komisijai, un

- attiecībā uz šiem projektiem neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu dzīvotņu un sugu dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanos, kā arī traucējumus, ko sugām rada raktuves “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría”, “Nueva Julia” un “Ampliación de Feixolín”,

Spānijas Karaliste attiecībā uz KNT “Alto Sil” nav izpildījusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Grozītā Direktīva 85/337

- 2 Atbilstoši grozītās Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktam:

“Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, uz tiem projektiem, kuriem var būt nozīmīga ekoloģiskā ietekme, *inter alia*, to rakstura, izmēra vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības saskaņošanu un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi. Šie projekti ir noteikti 4. pantā.”

3 Minētās direktīvas 3. pantā ir noteikts:

“Ekoloģiskās ietekmes novērtējums pienācīgā veidā, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu un saskaņā ar 4. līdz 11. pantu, nosaka, raksturo un novērtē projekta tiešo un netiešo ietekmi uz šādiem faktoriem:

— dzīvām būtnēm, faunu un floru,

— augsni, ūdeni, gaisu, klimatu un ainavu,

— materiālām vērtībām un kultūras mantojumu,

— mijiedarbību starp faktoriem, kas minēti pirmajā, otrajā un trešajā ievilkumā.”

4 Grozītās Direktīvas 85/337 4. panta 1. punktā ir precizēts, ka “saskaņā ar 2. panta 3. punktu to veidu projektus, kas uzskaitīti I pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu”.

5 Grozītās Direktīvas 85/337 I pielikumā ir ietverts to projektu saraksts, uz kuriem attiecas iepriekš minētais 4. panta 1. punkts. Tādējādi šā pielikuma 19. punktā ir minēti “karjeri vai atklātas izrakteņu ieguves vietas [virszemes raktuves], ja to laukuma platība pārsniedz 25 hektārus, vai kūdras ieguves vietas, ja to laukuma platība pārsniedz 150 hektāru”.

- 6 Attiecībā uz cita veida projektiem grozītās Direktīvas 85/337 4. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Saskaņā ar 2. panta 3. punktu dalībvalstis:

a) ar katra gadījuma pārbaudēm

vai

b) pēc dalībvalsts noteiktajiem limitiem vai kritērijiem

attiecībā uz II pielikumā uzskaitītajiem projektiem nosaka, vai projekts jānovērtē saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

Dalībvalstis var nolemt piemērot gan a), gan b) apakšpunktā minēto kārtību.

[..]”

- 7 To projektu vidū, uz kuriem attiecas šīs direktīvas 4. panta 2. punkts, atbilstoši tās II pielikuma 13. punktam ir arī “jebkādas izmaiņas vai papildinājumi projektos, kas uzskaitīti I vai II pielikumā, kas jau ir apstiprināti, paveikti vai ir veikšanas procesā un kam var būt būtiska nelabvēlīga ekoloģiska ietekme”.

8 Grozītās Direktīvas 85/337 5. pantā ir paredzēts:

“1. Gadījumā, kad pastāv projekti, kas saskaņā ar 4. pantu jāpakļauj ekoloģiskās ietekmes novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu, dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attīstītājs attiecīgā formā sniedz IV pielikumā paredzēto informāciju tiktāl, cik:

- a) dalībvalstis uzskata, ka informācija ir saistīta ar doto saskaņošanas procedūras stadiju un ar tām konkrēta projekta vai projekta tipa un vides īpašajām pazīmēm, kas var tikt ietekmētas;
- b) dalībvalstis uzskata, ka attīstītājam var pieprasīt apkopot šo informāciju, *inter alia* ņemot vērā pašreizējās novērtējuma zināšanas un metodes.

[..]

3. Informācija, kas attīstītājam jāsniedz saskaņā ar 1. punktu, ietver vismaz:

- projekta aprakstu, kas satur informāciju par projekta norises vietu, tā dizainu un apjomu,
- to pasākumu aprakstu, kas paredzēti, lai izvairītos no nozīmīgas nevēlamas ietekmes, samazinātu to un, ja iespējams, radītu tai pretlīdzekli,

- datus, kas ir vajadzīgi, lai noteiktu un novērtētu galveno ekoloģisko ietekmi, kāda var būt projektam,

- īsu galveno alternatīvu aprakstu, kuru ir izpētījis attīstītājs, un šīs izvēles galvenā iemesla norādījumu, ņemot vērā ekoloģisko ietekmi,

- iepriekšējos ievilkumos minētās informācijas netehnisku kopsavilkumu.

[..]”

9. Grozītās Direktīvas 85/337 IV pielikumā ir precizēta atbilstoši šīs direktīvas 5. panta 1. punktam iesniedzamā informācija:

“1. Projekta apraksts, kurā jo īpaši ietverts:

- visa projekta fizisko pazīmju raksturojums un zemes izmantošanas prasības tā konstruēšanas un darbības fāžu laikā,

- ražošanas procesu galveno pazīmju raksturojums, piemēram, izlietoto materiālu iedaba un daudzums,

— to paredzamo atkritumu un izplūdes aprēķins pēc tipa un daudzuma (ūdens, gaisa un augsnes piesārņojums, troksnis, vibrācija, gaisma, karstums, radiācija utt.), ko izraisījusi ierosinātā projekta darbošanās.

2. Īss galveno alternatīvu apraksts, kuras izpētījis attīstītājs, un šīs izvēles galvenā iemesla norādījums, ņemot vērā ekoloģisko ietekmi.

3. To vides aspektu apraksts, kurus ierosinātais projekts var būtiski ietekmēt, jo īpaši populāciju, faunu, augsni, ūdeni, gaisu, klimatiskos faktoros, materiālos īpašumus, ietverot arhitektūras un arheoloģisko mantojumu, ainavu un iepriekš minēto faktoru savstarpējo mijiedarbību.

4. Ierosinātā projekta iespējamās ekoloģiskās ietekmes apraksts [..], ko izraisa:

— projekta pastāvēšana,

— dabas resursu izlietošana,

— piesārņotāju noplūde, traucējumu radīšana un atkritumu iznīcināšana,

un attīstītāja sniegtais apraksts par izmantotajām aprēķināšanas metodēm, lai novērtētu ekoloģisko ietekmi.

5. Paredzēto pasākumu apraksts, lai novērstu, samazinātu un, ja tas ir iespējams, kompensētu jebkādu būtisku nelabvēlīgu ekoloģisko ietekmi.
6. Netehnisks kopsavilkums par informāciju, kas sniegta zem iepriekš minētajiem virsrakstiem.
7. Norāde uz jebkādam grūtībām (tehniskie trūkumi vai prasmes trūkums), ar kādām sastapies attīstītājs, iegūstot pieprasīto informāciju.”
- 10 Attiecībā uz iepriekš minētā IV pielikuma 4. punktā minēto jēdzienu “apraksts” šajā punktā ir precizēts, ka “šajā aprakstā būtu jāietver projekta tiešā ietekme un jebkāda tā netiešā, sekundārā, kopīgā, īstermiņa, vidēji ilga termiņa un ilgtermiņa, pastāvīga un pagaidu, pozitīva un negatīva ietekm[e].”

Savvaļas putnu aizsardzības direktīva

- 11 Savvaļas putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis par ĪAT nosaka teritorijas, kas ir vislabāk piemērotas direktīvas I pielikumā minēto savvaļas putnu un migrējošo sugu aizsardzībai.
- 12 Savvaļas putnu aizsardzības direktīvas I pielikumā it īpaši ir minēts mednis (*Tetrao urogallus*).

- 13 Savvaļas putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 4. punkta pirmajā teikumā ir precizēta ĪAT nodrošinātā aizsardzība:

“Attiecībā uz 1. un 2. punktā minētajām aizsargājamām teritorijām dalībvalstis attiecīgi rīkojas, lai nepieļautu dzīvotņu piesārņošanu vai kaitējuma nodarīšanu tām, kā arī novērs jebkurus traucējumus putnu dzīvei, ciktāl tie būtiski skar šā panta mērķus.”

Dzīvotņu direktīva

- 14 Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas preambulas sesto apsvērumu, “tā kā, lai nodrošinātu Kopienā nozīmīgu dabisko dzīvotņu un sugu atjaunošanos vai saglabāšanu labvēlīgā aizsardzības statusā, ir jānosaka īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, lai pēc noteikta grafika izveidotu saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu”.

- 15 Šīs direktīvas preambulas septītais apsvērumus ir izteikts šādi:

“[...] visas noteiktās teritorijas, arī tās, ko tagad klasificē vai nākotnē klasificēs kā īpaši aizsargājamas dabas teritorijas saskaņā ar [Savvaļas putnu aizsardzības direktīvu], būs jāiekļauj saskaņotajā Eiropas ekoloģiskajā tīklā.”

- 16 Dzīvotņu direktīvas preambulas desmitajā apsvērumā ir norādīts, ka “attiecīgi jāizvērtē visi plāni vai programmas, kas varētu būtiski ietekmēt tās teritorijas saglabāšanas mērķus, kura ir vai tiks noteikta par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju”.

17 Dzīvotņu direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šo tīklu, ko veido I pielikumā uzskaitīto dabisko dzīvotņu veidu un II pielikumā uzskaitīto sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

Natura 2000 tīkls iekļauj īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot [Savvaļas putnu aizsardzības direktīvu].

2. Dalībvalsts iesaistīšanās *Natura 2000* tīkla izveidē ir proporcionāla tam, kādā mērā tās teritorijā ir pārstāvēti 1. punktā minētie dabisko dzīvotņu veidi un sugu dzīvotnes. Tāpēc dalībvalstis saskaņā ar 4. pantu nosaka īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, ņemot vērā 1. punktā izklāstītos mērķus.

[..]”

18 Šīs direktīvas 4. pantā ir noteikts:

“1. Pamatojoties uz III pielikumā (1. posms) izklāstītajiem kritērijiem un attiecīgo zinātnisko informāciju, katra dalībvalsts piedāvā teritoriju sarakstu, tajā norādot, kuri I pielikuma dabisko dzīvotņu veidi un kuras II pielikuma sugas, kas ir vietējās sugas tās teritorijā, sastopamas minētajās teritorijās. [..]

Trīs gados pēc šīs direktīvas izziņošanas sarakstu nosūta Komisijai, pievienojot informāciju par katru no teritorijām. [..]

2. Pamatojoties uz III pielikumā (2. posms) izklāstītajiem kritērijiem un ņemot vērā gan dalījumu piecos bioģeogrāfiskajos rajonos, kas minēti 1. panta c) punkta iii) apakšpunktā, gan visu 2. panta 1. punktā minēto teritoriju, Komisija pēc vienošanās ar katru dalībvalsti sagatavo [KNT] saraksta projektu, kura pamatā ir dalībvalstu saraksti un kurā norāda teritorijas, kur sastopami viens vai vairāki prioritārie dabisko dzīvotņu veidi vai prioritārās sugas.

[..]

[KNT] sarakstu, kurā norādītas vietas, kur atrodams viens vai vairāki prioritārie dabisko dzīvotņu veidi vai prioritārās sugas, pieņem Komisija saskaņā ar 21. pantā paredzēto procedūru.

[..]

4. Tiklīdz [KNT] ir apstiprināta saskaņā ar 2. punktā paredzēto procedūru, attiecīgā dalībvalsts cik vien iespējams īsā laikā, bet ne vēlāk kā sešos gados piešķir minētajai teritorijai īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusu [..].

5. Tiklīdz teritoriju iekļauj 2. punkta trešajā daļā minētajā sarakstā, uz to attiecas 6. panta 2., 3. un 4. punkts.”

19 Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punktā ir noteikts:

“2. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju, un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

4. Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts

veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem.

Ja attiecīgajā teritorijā sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.”

²⁰ Dzīvotņu direktīvas 7. pantā ir paredzēts:

“No šīs direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkta izrietošās saistības aizstāj visas saistības, kas izriet no [Savvaļas putnu aizsardzības direktīvas] 4. panta 4. punkta pirmā teikuma un kas attiecas uz teritorijām, kuras klasificētas saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu vai līdzīgā veidā atzītas saskaņā ar 4. panta 2. punktu, jaunajām saistībām stājoties spēkā ar šīs direktīvas ieviešanas datumu vai ar tādas klasifikācijas vai atzīšanas datumu, ko dalībvalsts veic saskaņā ar [Savvaļas putnu aizsardzības direktīvu], ja pēdējais ir vēlāks datums.”

²¹ Dzīvotņu direktīvas IV pielikuma ar nosaukumu “Kopienā nozīmīgas dzīvnieku un augu sugas, kam vajadzīga stingra aizsardzība”, a) punktā kā prioritāra suga ir minēts brūnais lācis (*Ursus arctos*).

Tiesvedības rašanās fakti un pirmstiesas procedūra

- 22 Teritorijas “Alto Sil”, kas atrodas Kastīlijas un Leonas reģiona ziemeļrietumos, netālu no Galīcijas un Astūrijas reģioniem, un ir izvietota pie Silas [*Sil*] upes augšteces, platība pārsniedz 43 000 hektāru.
- 23 1998. gada janvārī Spānijas Karaliste ierosināja noteikt šo teritoriju par KNT atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 4. panta 1. punktam.
- 24 No 2000. gada 1. janvāra šī dalībvalsts noteica šo teritoriju arī par ĪAT saskaņā ar Savvaļas putnu aizsardzības direktīvu, ņemot vērā vairāku šīs direktīvas I pielikumā minēto putnu sugu, tai skaitā arī medņu sugas reproduktīvās populācijas, esamību šajā teritorijā.
- 25 2004. gada 7. decembrī Komisija ar Lēmumu 2004/813/EK, ar ko atbilstīgi Direktīvai 92/43 pieņem Kopienas nozīmes teritoriju sarakstu Atlantijas biogeogrāfiskajam reģionam (OV L 387, 1. lpp.), ar Nr. ES0000210 iekļāva šajā sarakstā teritoriju “Alto Sil”.
- 26 Standarta veidlapā, kurā bija ietverta informācija par šo teritoriju un kuru Spānijas Karaliste iesniedza Komisijai šīs teritorijas noteikšanas par KNT ietvaros, tostarp bija minēta 10–15 brūnā lāča īpatņu un 42–47 Kantabrijas pasugas medņa viriešu kārtas īpatņu (*Tetrao urogallus cantabricus*) esamība.

27 Šajā veidlapā turklāt bija norādīti arī šādi dzīvotņu veidi:

— 4030 — Eiropas sausie virsāji (50% teritorijas),

— 4090 — Endēmiskie oro-Vidusjūras virsāji ar irbulenēm (6% teritorijas),

— 6160 — Oro-Ibērijas *Festuca indigesta* pļavas (1% teritorijas),

— 8230 — Silikātklīntis ar *Sedo-Scleranthion* vai *Sedo albi-Veronicion dillenii* piekaļņu veģetāciju (13% teritorijas) un

— 9230 — Galīcijas un Portugāles ozolu meži ar *Quercus robur* un *Quercus pyrenaica* (6% teritorijas).

28 Tajā tāpat bija norādīts, ka attiecīgajā teritorijā sastopamajai medņu sugas populācijai ir reģionāla (ši populācija veido 50% no Kastīlijas un Leonas autonomajā apgabalā sastopamajiem vīriešu kārtas īpatņiem) un valsts mēroga nozīme (2% no Spānijas teritorijā sastopamajiem vīriešu kārtas īpatņiem).

29 No šīs veidlapas tāpat izriet, ka attiecīgās teritorijas neaizsargātība “galvenokārt ir saistāma ar virszemes raktuvju ekspluatāciju”.

- 30 2001. gadā Komisija uzzināja par vairāku virszemes raktuvju ogļu ieguvei pastāvēšanu, kuras apsaimniekoja uzņēmums *Minero Siderúrgica de Ponferrada SA*, pašlaik — “Coto Minero Cantábrico SA”, un kuras atrodas teritorijā “Alto Sil” vai tiešā tās tuvumā.
- 31 No lietas materiāliem izriet, ka attiecīgās šajā lietā aplūkojamās virszemes raktuves var tikt iedalītas divās grupās.
- 32 Pirmā raktuvju grupa atrodas uz ziemeļiem no Silas upes un Viljavlino [*Villablino*] apdzīvotās vietas (turpmāk tekstā abi kopā — “ziemeļdaļā izvietotās raktuves”). Tās visas ir izvietotas KNT “Alto Sil” iekšienē.
- 33 Galvenokārt ir runa par virszemes raktuvi ar nosaukumu “Feixolín” ar kopējo platību 95,86 hektāru apmērā, kurai atļauja tika izsniegta 1986. gada 1. janvārī un kura darbības laikā no 2000. līdz 2008. gadam. Šobrīd tajā “tiek atjaunota dabiskā vide”.
- 34 Daļa no šo ziemeļdaļā izvietoto raktuvju kopuma ir arī virszemes raktuve ar nosaukumu “Ampliación de Feixolín” [“Feixolín” paplašinājums], kuras ekspluatācijas projekts kopumā aptver 93,9 hektārus.
- 35 Attiecībā uz šo raktuvi Spānijas iestādes 2009. gada 9. novembrī uzlika sodu un lika veikt konkrētus pasākumus tiktāl, ciktāl 35,24 hektāru platībā jau bija notikusi tās ekspluatācija, lai gan par to vēl nebija saņemta atļauja.

- 36 Tomēr 2009. gada 11. jūnijā bija izsniegta atļauja šīs raktuves ekspluatēšanai daļā no ekspluatēšanas projektā ietvertās teritorijas, proti, 39,62 hektāru platībā. 2009. gada 7. oktobrī tika noteikti konkrēti pasākumi, lai ierobežotu un kompensētu šīs ekspluatēšanas ietekmi uz vidi.
- 37 Trešās ziemeļdaļā izvietotās raktuves nosaukums ir “Fonfría”. Tās platība ir 350 hektāri un tās darbība tika atļauta 1999. gada 21. jūlijā. Ogļu ieguve šajā teritorijā notika, sākot no 2001. gada janvāra, un tika pārtraukta 2010. gada decembrī.
- 38 Uz dienvidiem no Silas upes un uz dienvidrietumiem no apdzīvotas vietas Viljaseka de Lasjana [*Villaseca de Laciāna*] atrodas vēl citas virszemes raktuves ogļu ieguvei, kuras ir šīs tiesvedības priekšmets (turpmāk tekstā kopā — “dienviddaļā izvietotās raktuves”).
- 39 Galvenokārt runa ir par raktuvju kopumu ar nosaukumu “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, kuru platība ir 196 hektāri. Atļauja šīm raktuvēm tika izsniegta laikā no 1984. līdz 2002. gadam. Lielākā to daļa kopš 2002. gada vairs netiek ekspluatētas. Šobrīd tajās gandrīz pilnībā ir “atjaunota dabiskā vide”.
- 40 Tāpat ir jāmin raktuve ar nosaukumu “Nueva Julia” ar kopējo platību 405 hektāru apmērā, kurai atļauja tika izsniegta 2003. gada 16. septembrī un kas tiek ekspluatēta kopš 2006. gada.
- 41 Visbeidzot runa ir par raktuvi ar nosaukumu “Ladrones” ar kopējo platību 117 hektāru apmērā, kurai atļauja tika izsniegta 2003. gada 24. decembrī. Tās ekspluatēšana vēl nav uzsākta.

- 42 Šīs dienviddaļā izvietotās raktuves robežojas tieši viena ar otru. No šīm raktuvēm vienīgi “Ladrones” raktuves atrodas KNT “Alto Sil” teritorijas robežās, bet pārējās raktuves ir izvietotas pie šīs KNT ārējām robežām.
- 43 Uzskatot, ka attiecībā uz šīm virszemes raktuvēm Spānijas iestādes nav izpildījušas grozītajā Direktīvā 85/337 un Dzīvotņu direktīvā paredzētos pienākumus, Komisija, vispirms izvērtējusi šo iestāžu iesniegto informāciju, 2003. gada 18. jūlijā nosūtīja Spānijas Karalistei brīdinājuma vēstuli.
- 44 It īpaši secinādama, ka ietekmes uz vidi novērtējumā nav pietiekami ņemti vērā iespējamie brūnā lāča populācijai radītie traucējumi un ka nav pietiekami izvērtēta raktuvju ekspluatēšanas darbību kumulatīvā ietekme, Komisija pēc Spānijas Karalistes iesniegto apsvērumu par brīdinājuma vēstuli izskatīšanas 2004. gada 22. decembrī nosūtīja šai dalībvalstij argumentētu atzinumu.
- 45 Atbildot uz to, Spānijas Karaliste cita starpā iesniedza pētījumu, kurā tiek analizēta dažādo projektu ietekme un tiek ierosināti teritorijas aizsardzības pasākumi (turpmāk tekstā — “2005. gada pētījums”).
- 46 Ievērojot iepriekš minētos spriedumus lietā *Dragaggi u.c.*, kā arī lietā *Bund Naturschutz in Bayern u.c.*, Komisija 2008. gada 29. februārī nosūtīja Spānijas Karalistei papildu brīdinājuma vēstuli.
- 47 Spānijas Karaliste 2008. gada 7. maija atbildes vēstulē it īpaši norādīja uz būtisku traucējumu videi, kas būtu saistāmi ar virszemes raktuvju ekspluatēšanu, neesamību, vienlaicīgi paužot savu nodomu izstrādāt stratēģisku plānu, kas ļautu nodrošināt

“Alto Sil” teritorijā veikto virszemes raktuvju darbību saderīgumu ar Kopienu tiesībās paredzēto dabas bagātību aizsardzības sistēmu.

- 48 2008. gada 1. decembrī Komisija nosūtīja papildu argumentētu atzinumu, kurā atkārtoja savā papildu brīdinājuma vēstulē ietvertos iebildumus un aicināja Spānijas Karalisti veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai izpildītu šī atzinuma prasības divu mēnešu termiņā no tā saņemšanas brīža.
- 49 Ņemot vērā it īpaši Spānijas Karalistes atbildē uz šo papildu argumentēto atzinumu paustos apsvērumus un iesniegtos dokumentus, Komisija, uzskatot, ka situācija joprojām ir neapmierinoša, cēla šo prasību.

Par lūgumu veikt pierādījumu savākšanas pasākumus un pakārtoti — atkārtoti sākt mutvārdu procesu

- 50 Ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 15. jūlijā, Spānijas Karaliste lūdza Tiesu izdot rīkojumu par pierādījumu savākšanas pasākumu veikšanu atbilstoši Tiesas Reglamenta 60. pantam un pakārtoti — atkārtoti sākt mutvārdu procesu, pamatojoties uz šī Reglamenta 61. pantu.
- 51 Sava lūguma pamatojumam Spānijas Karaliste norāda, ka pretēji tam, ko savos secinājumos ir norādījusi ģenerāladvokāte, no lietas materiāliem neizriet — kā šī dalībvalsts to turklāt esot minējusi arī savā iebildumu rakstā un atbildes rakstā uz repliku —, ka virszemes raktuvēs ogļu ieguvei “Ampliación de Feixolín” un “Ladrones” jau būtu bijušas veiktas ekspluatēšanas darbības.

- 52 Spānijas Karaliste uzskata, ka ģenerālvokātes vērtējuma pamatā ir neprecīzi faktiska rakstura pieņēmumi.
- 53 Spānijas Karaliste lūdz Tiesu atļaut iesniegt jaunus pierādījumus par virszemes raktuves “Ampliación de Feixolín” un “Ladrones” pastāvošo faktisko situāciju un pakārtoti — atkārtoti sākt mutvārdu procesu.
- 54 Šajā ziņā ir jākonstatē, pirmkārt, ka no lietas materiāliem un it īpaši no 2005. gada pētījuma 50. lapaspusē ietvertās tabulas ar nosaukumu “Ekspluatācijā esošās raktuves” izriet, ka virszemes raktuvē “Ampliación de Feixolín” patiešām tika veiktas noteikta veida ekspluatēšanas darbības, kuru rezultātā tika iznīcinātas dzīvotnes, proti, 19,9 hektāri no dzīvotnes 9230 — Galīcijas un Portugāles ozolu meži ar *Quercus robur* un *Quercus pyrenaica*. Kaut arī no lietas materiāliem izriet, ka ar 2009. gada 9. novembrī pieņemtu lēmumu šīs raktuves apsaimniekotājam tika noteikts pienākums pārtraukt tās ekspluatāciju un tam tika piemērots sods par ekspluatēšanas veikšanu bez attiecīgas iepriekšējas atļaujas, tomēr nemainīgs paliek tas, ka šī ekspluatācija faktiski ir tikusi īstenota 35,24 hektāru platībā. To turklāt apstiprina arī teritorijas apmeklējuma ziņojums, ko Spānijas Karaliste iesniegusi sava atbildes raksta uz repliku pielikumā un kurā ir apstiprināts, ka ogļu ieguves darbības šķietami nav ietekmējušas šo teritoriju un veģetācijas iznīcināšanu tajā ir izraisījušas citas darbības.
- 55 Otrkārt, pretēji Spānijas Karalistes apgalvotajam no ģenerālvokātes secinājumiem neizriet, ka to pamatā būtu bijis pieņēmums par to, ka virszemes raktuve “Ladrones” jau ir tikusi ekspluatēta. Tieši pretēji — ģenerālvokātes izvērtētie Komisijas iebildumi attiecībā uz šo raktuvi attiecas uz trūkumiem raktuves ekspluatācijas projekta ietekmes uz vidi novērtējumā. Atšķirībā no citiem iebildumiem, šie iebildumi tādējādi attiecas uz atļaujas izsniegšanas šai raktuvei procedūru, nevis uz iespējamām

ekspluatēšanas darbībām šīs raktuves teritorijā, kas tikušas veiktas pēc atļaujas izsniegšanas tās ekspluatēšanai.

- 56 Līdz ar to nav jāizdod rikožums par pierādījumu savākšanas pasākumu veikšanu, kā to lūgusi Spānijas Karaliste.
- 57 Attiecībā uz pakārtoti formulēto lūgumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu ir jāatgādina, ka Tiesa pēc savas ierosmes vai, ievērojot ģenerālvokāta ieteikumu vai arī lietas dalībnieku lūgumu, var izdot rikožumu par atkārtotu mutvārdu procesa sākšanu atbilstoši tās Reglamenta 61. pantam, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekami skaidri lietas apstākļi vai ka lieta ir jāizskata, ņemot vērā argumentu, ko lietas dalībnieki nav apsprieduši (it īpaši skat. 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā *C-210/06 Cartesio*, Krājums, I-9641. lpp., 46. punkts, un 2011. gada 26. maija spriedumu lietā *C-306/08 Komisija/Spānija*, Krājums, I-4541. lpp., 60. punkts).
- 58 Turpretim Eiropas Savienības Tiesas Statūtos un Reglamentā lietas dalībniekiem nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus par ģenerālvokāta sniegtajiem secinājumiem (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Spānija*, 61. punkts).
- 59 Šajā lietā Tiesa, uzklusījusi ģenerālvokāti, uzskata, ka tai ir visa vajadzīgā informācija, lai izskatītu attiecīgo lietu, un ka lieta nav jāizskata, ņemot vērā argumentu, par ko lietas dalībniekiem nav bijusi iespēja izteikties. Līdz ar to nav jāizdod rikožums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu.

Par prasību

Par pirmo iebildumu, kas attiecas uz grozītās Direktīvas 85/337 2. un 3. panta, kā arī 5. panta 1. un 3. punkta neievērošanu saistībā ar virszemes raktuvju projektu "Fonfría", "Nueva Julia" un "Ladrones" ietekmes uz vidi novērtējumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 60 Saistībā ar savu pirmo iebildumu Komisija apgalvo, ka attiecībā uz raktuvēm "Fonfría", "Nueva Julia" un "Ladrones" veiktajos ietekmes uz vidi novērtējumos ir pieļautas būtiskas nepilnības, kā dēļ šie novērtējumi ir neatbilstoši un nesaderīgi ar grozīto Direktīvu 85/337.
- 61 Šajā ziņā Komisija atsaucas uz šīs direktīvas IV pielikuma 4. punktu un it īpaši uz piezīmi attiecībā uz šajā punktā ietvertu jēdzienu "aparaksts", atbilstoši kuram visiem projektiem, kas ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā, būtu jāietver apraksts par projekta tiešo ietekmi uz vidi, kurā būtu norādīta "tā netiešā, sekundārā, kopīgā, istermiņa, vidēji ilga termiņa un ilgtermiņa, pastāvīga un pagaidu, [...] ietekm[e]".
- 62 Komisija no tā secina, ka šajā lietā attiecīgo raktuvju projektu ietekmes uz vidi novērtējumiem vajadzēja ietvert būtiskās kumulatīvās ietekmes analīzi, ko varēja radīt vairāku Lasjanas ielejā vienlaicīgi ekspluatēto virszemes raktuvju tuvums. Tomēr

2005. gada pētījumā esot apstiprināts, ka šāda analīze pirms atļauju piešķiršanas trijām attiecīgajām raktuvēm nav tikusi veikta.

63 Turklāt saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu, kas veikts attiecībā uz trim raktuvēm, kuras ir šī iebilduma priekšmets, Komisija norāda uz šādiem konkrētiem trūkumiem:

— attiecībā uz izrakteņu ieguves vietu “Fonfría” veiktajā sākotnējā novērtējumā nekas neesot liecinājis par to, ka būtu veikts medņiem iespējami radīto traucējumu novērtējums, lai gan iestādēm bija zināms par šīs sugas izplatību raktuves ieguves zonas tuvumā izvietotā riesta vietā. Turklāt 2005. gada pētījumā, nesniedzot nekādus sīkākus paskaidrojumus, esot apstiprināts, ka šī izrakteņu ieguves vieta atrodas brūnā lāča populācijas atjaunošanas plāna teritorijā;

— lai arī izrakteņu ieguves vieta “Ladrones” atrodas ļoti tuvu medņu riesta vietai, kas bija iemesls kritiskās zonas noteikšanai šīs sugas atjaunošanas plānā, nekas neliecinot par to, ka šī klātbūtne ir tikusi ņemta vērā sākotnējā novērtējumā, kas tika veikts attiecībā uz šo izrakteņu ieguves vietu. Attiecībā uz brūnajiem lāčiem šajā novērtējumā bija vienīgi norādīts, ka izrakteņu ieguves vieta atrodas šīs sugas atjaunošanas plāna teritorijā, bet ka tai netiek radīti būtiski traucējumi, jo izrakteņu iegūšana “neietekmē nevienu kritisko zonu un nerada nekādu barjeras efektu starp dažādiem izplatības areāliem”, un

— attiecībā uz izrakteņu ieguves vietu “Nueva Julia” veiktajā novērtējumā neesot bijusi norādīta nekāda informācija par abām šīm sugām, saistībā ar kurām pastāv

visvairāk problēmjautājumu, proti, medņiem un brūnajiem lāčiem. Šīs izrakteņu ieguves vietas, kas atrodas ārpus KNT teritorijas, radītā ietekme nenoliedzami varot būt jūtama vairāku kilometru attālumā un līdz ar to varēja ietekmēt KNT sastopamās dzīvotnes un sugas. Tomēr nešķiet, ka šī iespējamība būtu tikusi ņemta vērā.

- 64 Spānijas Karaliste attiecībā uz grozītās Direktīvas 85/337 IV pielikuma 4. punktā ietvertā jēdziena “apraksts” interpretāciju vispirms norāda, ka šajā punktā ietvertajā piezīmē izmantotā vēlējuma izteiksme, atbilstoši kurai “šajā aprakstā būtu jāietver”, nozīmē, ka prasītajā aprakstā nav noteikti jābūt minētai dažādu projektu kumulatīvajai ietekmei uz vidi, bet ir vienīgi vēlams, lai tajā būtu ietverts šāds apraksts. Šādu interpretāciju apstiprinot arī citās šīs direktīvas valodu versijās izmantotais formulējums.
- 65 Turklāt, kā apgalvo attiecīgā dalībvalsts, šāds kumulatīvās ietekmes apraksts šajā lietā nebija nepieciešams, jo attiecīgās raktuves tika atļautas ļoti dažādos laika posmos un KNT, ko šīs raktuves ietekmē, arī ir ļoti dažādas.
- 66 Katrā ziņā 2005. gada pētījumā esot bijis ietverts detalizēts katras attiecīgās izrakteņu ieguves vietas iespējami radītās ietekmes novērtējums un iespējamās kumulatīvās ietekmes, ko tās varētu radīt kopā ar pārējām izrakteņu ieguves vietām, novērtējums.
- 67 Attiecībā uz izrakteņu ieguves vietu ar nosaukumu “Fonfría” šajā 2005. gada pētījumā pēc kumulatīvās ietekmes apraksta sniegšanas bija secināts, ka KNT netiek radīts būtisks traucējums aizsargātajām sugām.

- 68 Tāpat tas esot arī saistībā ar izrakteņu ieguves vietu “Nueva Julia”. Attiecībā uz brūnajiem lāčiem 2005. gada pētījumā pēc attiecīgo raktuvju un projektu kumulatīvās ietekmes uz vidi novērtējuma esot secināts, ka nevienai kritiskajai zonai vai koridora zonai neesot radīts traucējums, kā rezultātā šī projekta ietekme uz attiecīgo sugu neesot bijusi būtiska.
- 69 Attiecībā uz ĪAT un tādējādi arī KNT “Alto Sil” aizsargātajām putnu sugām Spānijas Karaliste apgalvo, ka nevienai sugai nav nodarīts būtisks traucējums. Saistībā ar izrakteņu ieguves vietu “Ladrones” 2005. gada pētījumā esot secināts, ka nepastāv būtiska ietekme uz dzīvotni 4020, kas attiecīgās putnu sugas atjaunošanas plānā ir identificēta kā prioritāra medņu sugas dzīvotne.

Tiesas vērtējums

- 70 Pirmkārt, attiecībā uz pirmo Komisijas izvirzīto iebildumu — tiktāl, ciktāl tas attiecas uz virszemes raktuves ogļu ieguvei “Fonfría” ekspluatēšanas projektu — ir jānorāda, ka atbilstoši Direktīvas 97/11 3. panta 2. punktam Direktīvas 85/337 — redakcijā, kas bija spēkā pirms grozījumu izdarīšanas ar Direktīvu 97/11 — noteikumi joprojām ir piemērojami attīstības saskaņošanas pieprasījumiem, kas iesniegti pirms iepriekš minētā 3. panta 1. punktā noteiktā termiņa, proti, pirms 1999. gada 14. marta.
- 71 Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka attīstības saskaņošanas pieprasījums attiecībā uz raktuvju projektu “Fonfría” tika iesniegts 1998. gada 11. martā.
- 72 Līdz ar to Tiesa nevar apmierināt Komisijas lūgumu konstatēt, ka saistībā ar šo projektu ir tikuši pārkāpti grozītās Direktīvas 85/337 noteikumi.

- 73 Turklāt Komisijas iebildums par šo projektu nevar tikt saprasts tādējādi, ka tā mērķis ir konstatēt Direktīvas 85/337 — tās redakcijā, kas bija spēkā pirms grozījumu izdarīšanas ar Direktīvu 97/11 — pārkāpumu.
- 74 Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka atsevišķi ar Direktīvu 97/11 izdarītie grozījumi ir tieši saistīti ar šī iebilduma pamatotības izvērtēšanu. Tas it īpaši attiecas uz Direktīvas 85/337 I pielikuma 19. punktā ietverto atsauci uz atklātajām izrakteņu ieguves vietām [virszemes raktuvēm], kuru laukuma platība pārsniedz 25 hektārus, un kurā netieši ir paredzēts, ka attiecībā uz tām nav obligāti jāveic novērtējums atbilstoši grozītās Direktīvas 85/337 4. panta 1. punktam, ja vien tās nav saistītas ar attīstības saskaņošanas pieprasījumiem, kas iesniegti pēc 1999. gada 14. marta.
- 75 Līdz ar to pirmais iebildums tiktāl, ciktāl tas attiecas uz izrakteņu ieguves vietu "Fonfría", ir noraidāms.
- 76 Otrkārt, ir jāizvērtē jautājums par to, vai šajā lietā atbilstoši grozītajai Direktīvai 85/337 veiktie ietekmes uz vidi novērtējumi saistībā ar virszemes raktuvju projektiem "Nueva Julia" un "Ladrones" ir neatbilstīgi, kā to apgalvo Komisija, jo tajos nav ietverta tās kumulatīvās ietekmes uz vidi analīze, ko var nodarīt šie projekti un pārējās izrakteņu ieguves vietas, kā, piemēram, virszemes raktuves ogļu ieguvei, kas jau darbojas vai kuru darbības uzsākšana ir tikusi atļauta, vai kuru darbības uzsākšana ir saskaņošanas stadijā.
- 77 Šajā ziņā — pretēji Spānijas Karalistes apgalvotajam — no grozītās Direktīvas 85/337 IV pielikuma 4. punktā ietvertajā piezīmē izmantotās vēlējuma izteiksmes, atbilstoši

kurai “šajā aprakstā būtu jāietver projekta [...] kopīgā ietekm[e]”, nevar secināt, ka ietekmes uz vidi novērtējumam nav obligāti jāattiecas uz dažādo projektu kumulatīvo ietekmi uz vidi, bet ka šāda analīze ir vienīgi vēlama.

78 Šī pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu piemērojamība ir noteikta grozītās Direktīvas 85/337 3. pantā, atbilstoši kuram ietekmes uz vidi novērtējumā pienācīgā veidā, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu un saskaņā ar 4.–11. pantu, nosaka, raksturo un novērtē projekta tiešo un netiešo ietekmi uz dzīvām būtnēm, faunu un floru, augsni, ūdeni, gaisu, klimatu un ainavu, materiālām vērtībām un kultūras mantojumu, kā arī mijiedarbību starp šiem faktoriem.

79 Ņemot vērā grozītās Direktīvas 85/337 paplašināto darbības jomu un ļoti plašo mērķi, kas izriet no tās 1. panta 2. punkta, 2. panta 1. punkta un 3. panta (šajā ziņā skat. 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā *C-72/95 Kraaijeveld u.c., Recueil*, I-5403. lpp., 30. un 31. punkts), tas apstāklis vien, ka var pastāvēt zināma neskaidrība par izteicienu “šajā aprakstā būtu jāietver”, kurš ir iekļauts grozītās Direktīvas 85/337 IV pielikuma 4. punktā ietvertajā piezīmē, izmantotās vēlējuma izteiksmes precīzo nozīmi, pat ja tā parādās arī citās šīs direktīvas valodu versijās, nevar liegt piemērot tās 3. pantam plašu interpretāciju.

80 Līdz ar to šis pants ir jāsaprot tādējādi, ka, tā kā ietekmes uz vidi novērtējumā ir pienācīgā veidā jānosaka, jāraksturo un jānovērtē projekta tiešā un netiešā ietekme, šajā novērtējumā ir jābūt ietvertai arī kumulatīvās ietekmes uz vidi, ko var radīt šis

projekts, analīzei, izvērtējot to kopā ar citiem projektiem, tiktāl, ciktāl šāda analīze ir nepieciešama, lai nodrošinātu, ka novērtējums attiecas uz visu būtisko seku, ko attiecīgais projekts var radīt uz vidi, pārbaudi.

- 81 Spānijas Karaliste norāda, ka šajā gadījumā šāda kumulatīva ietekme nerodas, jo attiecīgās raktuves atrodas tālu viena no otras un atļauja tām tika izsniegta ļoti dažādos laikposmos.
- 82 Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka tas tā būtu it īpaši projektu “Nueva Julia” un “Ladrones” gadījumā, jo šīs dienviddaļā izvietotās raktuves atrodas tuvu viena pie otras un to attīstības saskaņošanas procedūras tika veiktas paralēli.
- 83 Turklāt, pat ja 2005. gada pētījumā bija ietverta šāda kumulatīvā analīze, kā to apgalvo Spānijas Karaliste, ar šo pētījumu nav iespējams novērst šīs analīzes neesamību sākotnējās novērtēšanas laikā, jo grozītās Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktā ir prasīts, ka pirms atļaujas izsniegšanas projektam ir jābūt veiktam novērtējumam.
- 84 Treškārt, ir jāpārbauda, vai, kā apgalvo Komisija, ietekmes uz vidi novērtējumos attiecībā uz virszemes raktuvju ogļu ieguvei projektiem “Nueva Julia” un “Ladrones” nav tikusi pienācīgi izvērtēta šo projektu iespējamā un īpašā ietekme uz medņiem un brūnajiem lāčiem.

- 85 Vispirms attiecībā uz raktuves “Nueva Julia” projektu 2003. gada 25. augusta ietekmes uz vidi novērtējumā ir minēta tikai šī projekta ietekme uz atsevišķiem abiniekiem. Šajā novērtējumā nav norāžu par to, ka faktiski ir tikusi izvērtēta šī projekta ietekme uz brūnajiem lāčiem un medņiem.
- 86 Tomēr šāda attiecīgā projekta ietekmes uz šīm sugām analīze ir nepieciešama, jo, pirmkārt, Spānijas iestādes nevarēja nezināt par šo sugu izplatību teritorijā “Alto Sil”. Būtībā 1998. gadā Spānijas Karaliste bija ierosinājusi klasificēt teritoriju “Alto Sil” kā KNT, tostarp ņemot vērā šo divu iepriekš minēto sugu izplatību šajā teritorijā, un attiecīgā dalībvalsts, sākot no 2000. gada, bija klasificējusi šo teritoriju kā ĪAT, ņemot vērā medņu izplatību tajā.
- 87 Otrkārt, kaut arī šī izrakteņu ieguves vieta atrodas ārpus KNT, ir vispārzināms, ka tā atrodas tieši pie tās robežas, kā rezultātā ir iespējams, ka tā var to ietekmēt.
- 88 Šāda analīze bija nepieciešama vēl jo vairāk tāpēc, ka standarta veidlapā, kurā bija ieviesta informācija par teritoriju “Alto Sil” un kuru Spānijas Karaliste iesniedza Komisijai brīdī, kad tā ierosināja klasificēt šo teritoriju kā KNT, šī dalībvalsts bija norādījusi, ka šīs teritorijas neaizsargātība lielā mērā ir saistīta ar virszemes raktuvju darbību.
- 89 Turpinājumā, runājot par projektu, kas attiecas uz virszemes raktuvi ogļu ieguvei “Ladrones”, ir jāatzīmē, ka 2003. gada 9. oktobra paziņojumā par ietekmi uz vidi ir norādīts uz brūno lāču izplatību “Alto Sil” teritorijā, kuru ir piedāvāts noteikt par KNT, bet ir secināts, kā izriet no 2001. gada 5. jūnija pētījuma, ka izrakteņu ieguves vietas darbība rada vienīgi nelielus šai sugai labvēlīgo dzīvotņu zaudējumus, neietekmē nevienu attiecīgajai sugai kritisko zonu un nerada nekādus “barjeras efektus” starp dažādiem izplatības areāliem.

- 90 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka, runājot par brūno lāci, Komisija nav iesniegusi nekādus dokumentus, kas ļautu apšaubīt iepriekš minētā projekta ietekmes uz vidi novērtējuma atbilstošo raksturu.
- 91 Runājot par medņiem, iepriekš minētajā paziņojumā par ietekmi uz vidi ir norādīts, ka kāds vides aizsardzības asociācijas pārstāvis īpaši bija norādījis uz projekta iespējamo ietekmi uz šo sugu, attīstījās šo apgalvojumu bija apstrīdējis un tas tika pienācīgi pārbaudīts un izvērtēts. Tomēr nedz no šī paziņojuma, nedz no citiem Spānijas Karalistes iesniegtajiem dokumentiem neizriet, ka faktiski ir ticis veikts projekta ietekmes uz medņiem novērtējums. Taču šā sprieduma 86. un 88. punktā jau norādīto iemeslu dēļ šī projekta ietekmes uz attiecīgo sugu analīze bija obligāti nepieciešama.
- 92 Līdz ar to šis novērtējums tiktāl, ciktāl tas attiecas uz medņiem, ir atzīstams par neatbilstošu.
- 93 Visbeidzot nevar uzskatīt, ka šos iepriekš minētos trūkumus, kas pieļauti ietekmes uz vidi novērtējumos saistībā ar virszemes raktuvju projektiem “Nueva Julia” un “Ladrones”, ir iespējams kompensēt ar 2005. gada pētījumu, jo, kā jau atgādināts šā sprieduma 83. punktā, grozītās Direktīvas 85/337 2. panta 1. punkts paredz, ka pirms atļaujas izsniegšanas projektam ir jābūt veiktam novērtējumam.
- 94 Līdz ar to pirmais iebildums — tiktāl, ciktāl tā mērķis ir konstatēt grozītās Direktīvas 85/337 2. un 3. pantā, kā arī 5. panta 1. un 3. punktā paredzēto pienākumu neizpildi attiecībā uz ietekmes uz vidi novērtējumiem, kas veikti saistībā ar virszemes raktuvju projektiem “Nueva Julia” un “Ladrones” — ir apmierināms, izņemot pēdējo iepriekš minēto projektu saistībā ar brūnajiem lāčiem.

Par otro iebildumu, kas attiecas uz Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkta neievērošanu saistībā ar mežiem, ņemot vērā aizsardzību, kas tiem no 2000. gada ir nodrošināta pēc teritorijas “Alto Sil” klasificēšanas par ĪAT

Par otrā iebilduma pirmo daļu

— Lietas dalībnieku argumenti

- ⁹⁵ Komisija apgalvo, ka, atļaujot izrakteņu ieguves vietu “Nueva Julia” un “Ladrones” darbību, Spānijas Karaliste ir pārkāpusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punktu, ņemot vērā aizsardzību, kas mežiem no 2000. gada tiek nodrošināta pēc teritorijas “Alto Sil” klasificēšanas par ĪAT.
- ⁹⁶ Spānijas Karaliste apgalvo, ka attiecīgo izrakteņu ieguves vietu projektu novērtējumos ir ietverts pietiekams šo projektu iespējamās ietekmes uz šo sugu novērtējums.

— Tiesas vērtējums

- ⁹⁷ No Dzīvotņu direktīvas 7. panta izriet, ka ar šīs direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punktu aizstāj Savvaļas putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 4. punkta pirmo teikumu, sākot no datuma, kad sāk piemērot Dzīvotņu direktīvu, vai arī sākot no datuma, kad

dalībvalsts saskaņā ar Savvaļas putnu aizsardzības direktīvu sāk klasifikāciju, ja šis datums ir vēlāks nekā pirmais minētais (skat. it īpaši 2007. gada 13. decembra spriedumu lietā C-418/04 Komisija/Īrija, Krājums, I-10947. lpp., 173. punkts).

- 98 Šajā lietā iebildums par projektu “Nueva Julia” un “Ladrones” radītās ietekmes uz KNT “Alto Sil” ietvaros aizsargātajām sugām un it īpaši uz medņiem novērtējumu tādējādi ir izvērtējams, ņemot vērā Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punktu saistībā ar šiem projektiem, par kuriem ir vispārzināms, ka ar tiem saistītie atļaujas izsniegšanas pieprasījumi ir iesniegti pēc teritorijas “Alto Sil” klasificēšanas par ĪAT.
- 99 Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu plānu vai projektu ietekmes uz attiecīgo teritoriju pienācīgs novērtējums nozīmē to, ka, pirms tiek dota piekrišana, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, ir jāapzina visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt šīs teritorijas aizsardzības mērķus. Kompetentās valsts iestādes dod piekrišanu darbības veikšanai aizsargātajā teritorijā tikai ar nosacījumu, ka tās ir pārlicinājušās, ka šī darbība nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātniskā viedokļa nepastāv pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija, 243. punkts).
- 100 Atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktam veiktu novērtējumu nevar uzskatīt par pienācīgu, ja tas ir nepilnīgs un tajā nav pilnīgu, precīzu un galīgu konstatējumu un secinājumu, kas varētu kļiedēt jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo ĪAT (šajā ziņā skat. 2007. gada 20. septembra spriedumu lietā C-304/05 Komisija/Itālija, Krājums, I-7495. lpp., 69. punkts).

- 101 Šajā lietā medņu aizsardzība nepārprotami ir aizsardzības mērķis, kura dēļ Spānijas Karaliste, sākot no 2000. gada, klasificēja teritoriju “Alto Sil” kā ĪAT.
- 102 Turklāt ir jāatgādina, ka valsts iestādes 1998. gadā sagatavotā priekšlikuma par attiecīgās teritorijas klasificēšanu par KNT ietvaros bija norādījušas, ka šajā teritorijā sastopamajai medņu populācijai ir reģionāla un pat valsts mēroga nozīme un ka šīs teritorijas neaizsargātība galvenokārt ir saistīta ar virszemes raktuvju darbību.
- 103 Kā jau iepriekš, it īpaši šā sprieduma 76.–93. punktā, ticis konstatēts saistībā ar pirmo iebildumu par grozīto Direktīvu 85/337, ietekmes uz vidi novērtējumos, kas tika veikti pirms izrakteņu ieguves projektu “Nueva Julia” un “Ladrones” apstiprināšanas, nav ietverta nekāda dažādo izrakteņu ieguves vietu iespējamās kumulatīvās ietekmes uz medņiem analīze, lai gan šajā gadījumā šāda analīze bija nepieciešama. Tāpat šajos novērtējumos nav ietverta arī pietiekama informācija, kas ļautu pārbaudīt, ka ir tikusi faktiski izvērtēta šo izrakteņu ieguves projektu radītā ietekme uz KNT “Alto Sil” esošo medņu populāciju.
- 104 Turklāt ar 2005. gada pētījumu nav iespējams novērst šos iepriekš minētos trūkumus, jo tas ir sagatavots pēc attiecīgo projektu apstiprināšanas un tātad to nevar uzskatīt par atbilstošu attiecībā pret Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 72. punkts).
- 105 No tā izriet, ka attiecībā uz virszemes raktuvju projektiem “Nueva Julia” un “Ladrones” veiktos novērtējumus nevar uzskatīt par pienācīgiem, jo tie ir nepilnīgi un tajos nav pilnīgu, precīzu un galīgu konstatējumu un secinājumu, kas varētu kļedēt

jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par šo projektu ietekmi uz ĪAT "Alto Sil" un it īpaši uz medņu populāciju, kuras saglabāšana ir viens no šīs teritorijas mērķiem.

- 106 Līdz ar to nevar uzskatīt, ka pirms atļauju izsniegšanas šo izrakteņu ieguves vietu darbībai, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, ir apzināti visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt "Alto Sil" teritorijas aizsardzības mērķus.
- 107 Šādos apstākļos no šiem novērtējumiem neizriet, ka valsts kompetentās iestādes būtu varējušas iegūt pārliecību, ka šīs izrakteņu ieguves vietas nerada nekādu nelabvēlīgu ietekmi uz attiecīgās teritorijas viengabalainību.
- 108 Tādēļ ir jāsecina, ka atļauju izsniegšana šiem projektiem neatbilda Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta noteikumiem.
- 109 Spānijas Karaliste ir norādījusi uz kalnrūpniecības nozīmi vietējai ekonomikai, tomēr ir jāatceras, ka, lai arī šis apsvēruma var tikt atzīts par ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm saistītu apsvērumu Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punkta izpratnē, šo tiesību normu var piemērot tikai pēc tam, kad atbilstoši šīs direktīvas 6. panta 3. punktam ir pārbaudīta plāna vai projekta ietekme [uz vidi]. Lai varētu piemērot 6. panta 4. punktu, ir jāzina ietekme, kāda projektam būs uz attiecīgās teritorijas saglabāšanas mērķiem, jo pretējā gadījumā nevar novērtēt šī atkāpes nosacījuma izpildi. Iespējamo sevišķi svarīgu sabiedrības interešu un mazāk kaitējošu alternatīvu risinājumu pastāvēšanas vērtējuma nolūkā ir jāizvērtē intereses un kaitējums, ko attiecīgajai teritorijai var nodarīt izskatāmais plāns vai projekts. Turklāt, lai noteiktu iespējamo veicamo kompensācijas pasākumu raksturu, ir precīzi jāzina attiecīgajai teritorijai radītais kaitējums (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Itālija, 83. punkts).

- 110 Tomēr no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka lēmuma par attiecīgo atļauju izsniegšanu pieņemšanas laikā valsts iestāžu rīcībā nebija šāda veida informācijas. Tādēļ šīs atļaujas nevar būt pamatotas ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu.
- 111 Līdz ar to šīs atļaujas netika izsniegtas atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punkta noteikumiem.
- 112 Šādos apstākļos otrā iebilduma pirmā daļa ir atzīstama par pamatotu.

Par otrā iebilduma otro daļu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 113 Komisija pārmet Spānijas Karalistei Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumu, jo šī dalībvalsts nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai nepieļautu, ka virszemes raktuvju “Feixolín”, “Fonfría”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia” darbība pēc 2000. gada janvāra, kas ir datums, kad stājās spēkā teritorijas “Alto Sil” klasificēšana par ĪAT, ietekmē šo teritoriju un it īpaši tās ietvaros aizsargājamo medņu sugu.

- 114 Komisija atsauca uz Kantabrijas medņu populācijas atjaunošanas plānu, kas apstiprināts ar *Junta de Castilla y León* [Kastīlijas un Leonas parlamenta] 2009. gada 15. janvāra Dekrētu 4/2009 (*BOC y L* Nr. 13, 1540. lpp.). Tajā ir konstatēts, ka 1982. gadā Kantabrijas medņu populāciju veidoja aptuveni 1000 sugas īpatņi un ka rieta vietu izmantošanas līmenis bija 85%. 2002. gadā šī populācija vairs nebija lielāka par 500–600 sugas īpatņiem, kas bija sadalīti starp divām kalnu grēdas pusēm, un rieta vietu izmantošanas līmenis bija 45%. Šo 20 gadu laikā puse no šīs populācijas bija izvietojusies Kastīlijas un Leonas autonomajā apgabalā. Saskaņā ar šo atjaunošanas plānu 2005. gadā šajā autonomajā apgabalā dzīvojošo populāciju veidoja aptuveni 164 pieauguši sugas īpatņi un pastāvēja risks, ka aptuveni 20 gadu laikā tā vispār beigs pastāvēt.
- 115 Komisija it īpaši apgalvo, ka atsevišķas medņu rieta vietas atrodas netālu no attiecīgajām izrakteņu iegūšanas vietām. Tā tas ir, piemēram, saistībā ar rieta vietu, kas tiek saukta par “Robledo El Chano”, kura ir izvietota raktuves ar nosaukumu “Fonfría” tuvumā un 1999. gadā vēl tika izmantota.
- 116 Attiecībā uz 2005. gada pētījumu Komisija it īpaši apgalvo, ka secinājums, saskaņā ar kuru virszemes raktuvju ietekme uz medņiem ir uzskatāma par nebūtisku, ir pretrunīgs. Šajā pētījumā esot apstiprināts “vietējo teritoriju pārsniedzošas” ietekmes risks, ko var radīt raktuves, kā arī izslēgta attiecīgās sugas saglabāšanai būtiska iespēja, ka pamesta dzīvotne varētu tikt atkal izmantota, ja tās kvalitāte to ļautu.
- 117 Tajā tāpat ir norādīts, ka no zinātniskajiem pētījumiem izriet, ka “barjeras efekta” iespēja, ko ir radījusi vienlaicīga un nepārtraukta vairāku raktuvju darbības uzsākšana, ir būtiski palielinājusi meža anklāvu, kas “Alto Sil” teritorijā ir pieejami medņiem, fragmentāciju.

- 118 Spānijas Karaliste atzīst, ka Kantabrijas medņu populācija ir būtiski samazinājusies, tomēr norāda, ka tās populācijas, kas Kastīlijas un Leonas reģionā ir samazinājušās visvairāk, atrodas teritorijās, kurām tiek piemērots visaugstākais aizsardzības līmenis, kā, piemēram, nacionālajos parkos, bet teritorijā “Alto Sil” sastopamā medņu populācija esot vislielākā no attiecīgajā reģionā dzīvojošajām un esot samazinājusies tikai nedaudz. Turklāt būtiski esot, ka attiecīgās sugas populācijas samazināšanās šajā teritorijā vislielākā ir bijusi tieši tajās zonās, kas atrodas tālu no ogļu raktuvju teritorijām.
- 119 Spānijas Karaliste arī apgalvo, ka tajās teritorijās, kuras ir ietekmējusi šobrīd izskatāmajā iebildumā minēto virszemes raktuvju darbība, medņu izplatība ir ļoti sena un nenozīmīga. Šajās teritorijās esot tikai viena zināma riesta vieta, proti, “Robledo El Chano”, kura atbilstoši valsts stratēģijai attiecībā uz šīs sugas saglabāšanu ir daļa no Kantabrijas medņu saglabāšanai kritiskās zonas. Tomēr šī riesta vieta kopš 80. gadu beigām vairs netiekot izmantota, un tādēļ raktuves “Fonfría” darbība to nekādi neesot varējusi ietekmēt.

— Tiesas vērtējums

- 120 Pirmkārt, ir jāizvērtē, vai Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkts ir piemērojams attiecībā uz virszemes raktuvju “Feixolín”, “Fonfría”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia” darbību, kas ir tikusi veikta pēc teritorijas “Alto Sil” klasificēšanas par ĪAT, kas stājās spēkā 2000. gadā.
- 121 Šajā ziņā, vispirms runājot par izrakteņu ieguves vietu “Nueva Julia” un tā kā saistībā ar otru iebilduma pirmo daļu jau ir ticis konstatēts, ka atļauja šai izrakteņu ieguves

vietai ir piešķirta ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu nesaderīgā veidā, ir jānorāda, ka atbilstoši judikatūrai minētā panta 2. punkta pārkāpumu var konstatēt, ja tiek pierādīta dzīvotnes noplicināšanās vai traucējums sugām, kuru dēļ attiecīgā teritorija tika noteikta (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Itālija, 94. punkts).

- 122 Turpinājumā attiecībā uz izrakteņu ieguves vietu “Ampliación de Feixolín” ir jāatgādina — ja kāds plāns vai projekts ir apstiprināts saskaņā ar Dzīvotņu aizsardzības direktīvas 6. panta 3. punktā paredzēto procedūru, tad saistībā ar minētā plāna vai projekta ietekmi uz aizsargājamo teritoriju vienlaicīgi nav jāpiemēro tā paša panta 2. punktā minētā vispārējā aizsardzības norma (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Īrija, 250. punkts).
- 123 No tā izriet, ka tiktāl, ciktāl raktuves “Ampliación de Feixolín” ekspluatēšana, kuru kritizē Komisija, tika veikta laikā, kad attiecībā uz to vēl nebija saņemta atļauja, kā tas norādīts šā sprieduma 35. punktā, tas var tikt atzīts par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumu.
- 124 Visbeidzot ir jānorāda, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkts ir piemērojams attiecībā uz virszemes raktuvēm “Feixolín”, “Fonfría” un “Salguero-Prégame-Valdese-gadas”, neraugoties uz to, ka to ekspluatācija tika atļauta pirms Dzīvotņu direktīvā paredzētā aizsardzības režīma piemērošanas teritorijai “Alto Sil” tās klasificēšanas par ĪAT dēļ.
- 125 Tiesa jau ir nospriedusi, ka, lai arī šādi projekti nevar tikt pakļauti Dzīvotņu direktīvā paredzētajiem noteikumiem par projekta ietekmes uz attiecīgo teritoriju iepriekšēja novērtējuma procedūru, uz to īstenošanu tomēr attiecas šīs direktīvas 6. panta 2. punkta noteikumi (šajā ziņā skat. 2010. gada 14. janvāra spriedumu lietā *C-226/08 Stadt Papenburg*, Krājums, I-131. lpp., 48. un 49. punkts).

- 126 Otrkārt, attiecībā uz iebildumu par to, ka saistībā ar attiecīgo virszemes raktuvju darbībām Spānijas Karaliste nav ievērojusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta noteikumus, ir jāatgādina, ka darbību var uzskatīt par atbilstošu šai tiesību normai tikai tad, ja ir nodrošināts, ka tā nerada traucējumu, kas varētu būtiski ietekmēt minētās direktīvas mērķus un it īpaši tajā noteiktos saglabāšanas mērķus (šajā ziņā skat. 2010. gada 4. marta spriedumu lietā C-241/08 Komisija/Francija, Krājums, I-1697. lpp., 32. punkts).
- 127 Turklāt saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu ĪAT aizsardzības tiesiskajam statusam šajās teritorijās jānovērš dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanās, kā arī nozīmīgi traucējumi, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija (skat. it īpaši 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-535/07 Komisija/Austrija, Krājums, I-9483. lpp., 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 128 No tā izriet, ka šis iebildums ir pamatots tikai tādā gadījumā, ja Komisija no tiesību viedokļa pietiekamā apmērā pierāda, ka Spānijas Karaliste nav veikusi atbilstošus aizsardzības pasākumus, lai izvairītos no tā, ka raktuvju “Feixolín”, “Fonfría”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia” darbība tiktāl, ciktāl tā ir veikta pēc teritorijas “Alto Sil” klasificēšanas par ĪAT, sākot no 2000. gada, nenoplicina medņu dzīvotnes, kā arī nerada šai sugai tādus traucējumus, kas var radīt būtisku ietekmi, ņemot vērā šīs direktīvas mērķi nodrošināt šīs sugas saglabāšanu.
- 129 Šajā ziņā ir jāpārbauda, pirmkārt, vai attiecīgās raktuves ir izvietotas platībās, kas ir uzskatāmas par medņiem piemērotām dzīvotnēm, bet kuras šīs sugas populācija nevar izmantot šo raktuvju darbības laikā vai pat ilgākā tam sekojošā “dabiskās vides atjaunošanas” periodā.

- 130 Komisija apgalvo, ka tā tas it īpaši ir dzīvotnes 9230 gadījumā, kuru veido Galicijas un Portugāles ozolu meži ar *Quercus robur* un *Quercus pyrenaica*.
- 131 Šajā ziņā, kā savu secinājumu 81. un 82. punktā norādījusi ģenerālvokāte, Komisija ir iesniegusi pierādījumus par šīs dzīvotnes iznīcināšanu pēc teritorijas "Alto Sil" klasificēšanas par ĪAT tikai attiecībā uz raktuvi "Fonfría". No 2005. gada pētījuma izriet, ka šīs ekspluatēšanas ietvaros, kas tika īstenota, sākot no 2001. gada, dzīvotne 9230 faktiski tika iznīcināta 17,92 hektāru apmērā.
- 132 Spānijas Karaliste apgalvo, ka šim dzīvotnes zaudējumam nav nozīmes attiecībā uz medņu sugas populācijas saglabāšanu, jo attiecīgajā teritorijā nav nevienas rieta vietas.
- 133 Šim argumentam nevar piekrist, jo, pat pieņemot, ka šī teritorija nevarētu tikt izmantota kā rieta vieta, nevar izslēgt, ka šīs sugas populācija to varētu izmantot kā dzīvotni citiem mērķiem, piemēram, kā uzturēšanās vai pārziemošanas vietu.
- 134 Tāpat, ja attiecīgā darbība šajā teritorijā nebūtu notikusi, nevar izslēgt iespēju, ka pēc iestāžu šajā sakarā veiktajiem pasākumiem šī teritorija varētu tikt izmantota kā rieta vieta.
- 135 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ĪAT aizsardzība nedrīkst tikt ierobežota ar aizsardzību pret cilvēka kaitīgo ietekmi, bet tai atkarībā no konkrētā gadījuma ir jāietver arī veicinoši pasākumi teritorijas stāvokļa saglabāšanai vai uzlabošanai (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Austrija, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 136 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka attiecīgās raktuves to radītā trokšņa un vibrāciju dēļ, kas ir jūtami ĪAT “Alto Sil” iekšienē, var radīt būtiskus traucējumus šīs ĪAT ietvaros aizsargājamajai medņu sugas populācijai.
- 137 Šajā ziņā no lietas materiāliem izriet, kā savu secinājumu 88. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, ka, ņemot vērā relatīvi nelielos attālumus starp vairākiem medņiem kritiskajiem areāliem un attiecīgajām virszemes raktuvēm, šo raktuvju radītais troksnis un vibrācijas var būt jūtami šajos areālos.
- 138 No tā izriet, ka šie apgrūtinājumi var radīt tādus traucējumus, kas var būtiski ietekmēt minētās direktīvas mērķus un it īpaši ar medņu saglabāšanu saistītos mērķus.
- 139 Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka ir vispārzināms, ka medņi ir īpaši jutīga un prasīga suga attiecībā uz tai nepieciešamo klusumu un tās izmantoto dzīvotņu kvalitāti. No lietas materiāliem arī izriet, ka šai sugai nepieciešamās izolētības un klusuma pakāpe ir izšķirošs faktors, jo tas būtiski ietekmē šīs sugas vairošanās spējas.
- 140 Spānijas Karaliste ir paudusi šaubas šajā ziņā, iebilstot, ka šīs sugas populācijas samazināšanās, tai skaitā teritorijā “Alto Sil”, ir novērota arī ārpus raktuvju teritorijas un tur tā ir pat vēl ievērojamāka. To apstiprinot arī 2005. gada pētījums, kurā ir norādīts, ka starp raktuvju darbību un to, ka Kantabrijas medņi ir pametuši savas riesta vietas, nepastāv nekāda cēloņsakarība, jo šis pēdējais minētais fenomens ir daudz ievērojamāks tieši tajās teritorijās, kuras atrodas ārpus teritorijām, kas robežojas ar attiecīgajām raktuvēm.

- 141 Tomēr šis apstāklis vien neizslēdz to, ka iepriekš minētie apgrūtinājumi, kurus ĪAT iekšienē rada attiecīgo raktuvju darbība, var būtiski ietekmēt attiecīgo sugu, pat ja saistībā ar tām populācijām, kuras atrodas relatīvi tālu no šīm raktuvēm, šīs sugas populācijas samazināšanās, iespējams, ir bijusi vēl daudz lielāka.
- 142 Turklāt, pierādot Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumu, Komisijai nav jāpierāda cēloņsakarība starp raktuves darbības īstenošanu un medņiem nodarīto būtisko traucējumu. Ņemot vērā to, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktā un tā paša panta 3. punktā ir paredzēts nodrošināt vienādu aizsardzības līmeni, ir pietiekami, ja Komisija konstatē varbūtību vai risku, ka attiecīgās raktuves darbības īstenošana var būtiski ietekmēt attiecīgo sugu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Francija, 32. punkts, kā arī 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā *C-2/10 Azienda Agro-Zootecnica Franchini un Eolica di Altamura*, Krājums, I-6561. lpp., 41. punkts).
- 143 Katrā ziņā, kā savu secinājumu 90.–92. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte, no lietas materiāliem izriet, ka tas, ka medņi ir pārstājuši izmantot riesta vietu “Robledo El Chano”, ko tie bija izmantojuši vēl 1999. gadā, ir saistīts ar virszemes raktuves “Fonfría” ekspluatāciju, sākot no 2001. gada.
- 144 Šis secinājums apstiprina, ka attiecīgo raktuvju ekspluatācija, it īpaši ņemot vērā to radīto troksni un vibrācijas, var izraisīt būtiskus traucējumus šai sugai.
- 145 Līdz ar to ir jākonstatē, ka virszemes raktuvju “Feixolín”, “Fonfría”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia” ekspluatācija nav saderīga ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu, ņemot vērā to radīto troksni un vibrācijas, kas var būtiski ietekmēt medņu saglabāšanu.

- 146 Treškārt, Komisija apgalvo, ka virszemes raktuvju ekspluatācija veicina medņu apakšpopulāciju izolēšanu, jo aizšķērso ceļu, kas šīs medņu apakšpopulācijas savieno ar citām populācijām. Tā atsaucas uz 2004. gada decembra pētījumu par raktuvju darbību ietekmi uz Kantabrijas medņiem, ko pēc Vides ministrijas pasūtījuma izstrādājušas stratēģiju Kantabrijas medņu saglabāšanai Spānijā koordinējošās personas.
- 147 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka šajā ekspertu pētījumā, ko ir sagatavojuši Kantabrijas medņu jautājumā atzīti valsts Vides ministrijas, kā arī Kastīlijas un Leonas autonomā apgabala Vides ministrijas eksperti, ir secināts, ka pastāv risks, ka izpildes stadijā esošie ekspluatācijas projekti, tostarp raktuves “Feixolín” un “Fonfría”, kopā ar citiem projektiem, kuru izpilde drīzumā tiks veikta, kā, piemēram, raktuvi “Ampliación de Feixolín”, var radīt medņiem turpinātu barjeru austrumu–rietumu virzienā, kas var izraisīt šīs sugas populācijas izplatības areālu izolāciju un ilgtermiņā arī šīs barjeras dienviddaļā izvietoto izplatības areālu izzušanu.
- 148 Tā kā Spānijas Karaliste nav iesniegusi pierādījumus, ar kuriem būtu iespējams atspēkot šajā pētījumā ietvertos secinājumus, kuru zinātniskā vērtība nav tikusi apstrīdēta, ir jākonstatē, ka raktuvju “Feixolín”, “Fonfría” un “Ampliación de Feixolín” ekspluatācija var radīt “barjeras efektu”, kas var veicināt medņu sugas dzīvotnes fragmentāciju un atsevišķu šīs sugas apakšpopulāciju izolāciju.
- 149 Tomēr rodas jautājums, vai Spānijas Karaliste var tikt atzīta par vainojamu par šiem iepriekš norādītajiem Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumiem tiktāl, cik tāl tie attiecas uz virszemes raktuvi “Ampliación de Feixolín”.

- 150 Pretēji pārējām raktuvēm, uz kurām attiecas šobrīd izskatāmais iebildums, virszemes raktuves “Ampliación de Feixolín” ekspluatācija brīdī, kad tika veiktas Komisijas kritizētās ekspluatācijas darbības, vēl nebija atļauta. Turklāt iestādes ir piemērojušas sodu šīs raktuves apsaimniekotājam par tās ekspluatēšanu bez iepriekšējas atļaujas saņemšanas un noteikušas tam pienākumu pārtraukt šo ekspluatāciju.
- 151 Tomēr, kā savu secinājumu 105. punktā norādījusi ģenerālvokāte, lai gan iestādes bija informētas par šīs raktuves faktisko ekspluatāciju vismaz kopš 2005. gada, no lietas materiāliem izriet, ka tās bija aizliegušas šīs raktuves darbību tikai 2009. gada novembrī pēc tā paša gada septembrī veiktas pārbaudes.
- 152 Tādējādi, vismaz četrus gadus ļaujot turpināties tādai situācijai, kas ir izraisījusi būtiskus traucējumus ĪAT “Alto Sil”, Spānijas Karaliste nav savlaicīgi veikusi vajadzīgos pasākumus, lai pārtrauktu šos traucējumus. Līdz ar to Spānijas Karaliste var tikt atzīta par vainojamu par iepriekš norādītajiem Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumiem tiktāl, ciktāl tie attiecas uz virszemes raktuvi “Ampliación de Feixolín”.
- 153 Visbeidzot ir jāatbild arī uz jautājumu par to, vai iepriekš norādītie Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumi var būt pamatoti, ņemot vērā kalnrūpniecības darbību nozīmi vietējai ekonomikai, uz kuru ir norādījusi Spānijas Karaliste.
- 154 Faktiski dalībvalsts ir tiesīga atsaukties uz šādu pamatu atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktā paredzētajai procedūrai. Ja ir izpildīti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi, tās piemērošanas rezultātā var tikt atļauta šo darbību veikšana, kas, kā jau atgādināts šā sprieduma 122. punktā, vairs nevar tikt izvērtēta atbilstoši šā panta 2. punktam.

- 155 Tomēr, kā izriet no šā sprieduma 125. punktā atgādinātās judikatūras, tādi projekti kā “Feixolín” un “Fonfría” nevar tikt pakļauti Dzīvotņu direktīvā paredzētajiem noteikumiem par projekta ietekmes uz attiecīgo teritoriju iepriekšēja novērtējuma procedūru, jo to īstenošana tika atļauta pirms Dzīvotņu direktīvā paredzētā aizsardzības režīma piemērošanas teritorijai “Alto Sil” tās klasificēšanas par ĪAT dēļ.
- 156 Attiecībā uz šiem projektiem nevar izslēgt iespēju, ka dalībvalsts, pēc analogijas ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktā paredzēto izņēmuma procedūru, saskaņā ar valsts tiesībām notiekošā projekta vai plāna, kas var būtiski ietekmēt ar attiecīgās teritorijas saglabāšanu saistītos mērķus, ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā var atsaukties uz vispārējo interešu apsvērumu un var, ja pēc būtības ir izpildīti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi, atļaut veikt kādu noteiktu darbību, kura tādējādi vairs nebūs uzskatāma par aizliegtu saskaņā ar šā panta 2. punktu.
- 157 Tomēr, kā jau atgādināts šā sprieduma 109. punktā, lai varētu pārbaudīt, vai ir izpildīti Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktā paredzētie nosacījumi, vispirms ir jāizvērtē plāna vai projekta radītā ietekme atbilstoši šīs direktīvas 6. panta 3. punktam.
- 158 Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka projektu “Feixolín” un “Fonfría” ietekmes uz vidi novērtēšanas laikā, kas tika veikta atbilstoši valsts tiesībām notiekošās attīstības saskaņošanas procedūras laikā, būtiskie traucējumi, ko šie projekti varētu radīt medņiem un kas ir konstatēti šā sprieduma 131., 145. un 148. punktā, nevarēja tikt izvērtēti, jo Spānijas Karaliste nebija tos identificējusi un pat bija noliegusi to esamību, tai skaitā Tiesā notiekošajā tiesvedībā.
- 159 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka atbilstoši valsts tiesībām notikušās attīstības saskaņošanas procedūras laikā nevarēja tikt izvērtēti Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktā paredzētie nosacījumi.

- 160 Līdz ar to iepriekš konstatētie Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumi nevar tikt pamatoti, ņemot vērā kalnrūpniecības darbību nozīmi vietējai ekonomikai.

Par trešo iebildumu, kas attiecas uz to pienākumu pārkāpumu, kas atbilstoši Dzīvotņu direktīvai izriet no priekšlikuma par teritorijas "Alto Sil" noteikšanu par KNT saistībā ar virszemes raktuvju "Fonfría", "Feixolín", "Salguero-Prégame-Valdesegada" un "Nueva Julia" ekspluatāciju

— Lietas dalībnieku argumenti

- 161 Izvirzot trešo iebildumu, Komisija iebilst pret to, ka Spānijas Karaliste no 1998. gada janvāra saistībā ar raktuvju "Feixolín", "Salguero-Prégame-Valdesegadas", "Fonfría" un "Nueva Julia" ogļu ieguves darbību nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu ekoloģisko nozīmi, kas ierosinātajai teritorijai "Alto Sil" ir valsts līmenī, it īpaši attiecībā uz brūno lāci, un tādējādi nav ievērojusi pienākumus, kas tai paredzēti atbilstoši Dzīvotņu direktīvai un kas tuvāk ir precizēti iepriekš minētajos spriedumos lietā *Dragaggi* u.c., kā arī lietā *Bund Naturschutz in Bayern* u.c.
- 162 Spānijas Karaliste uz to atbild, norādot, ka tā ir ievērojusi šos iepriekš minētos pienākumus, un šajā ziņā norāda, ka saskaņā ar oficiālajiem uzskaites datiem brūnā lāča populācija, it īpaši rietumu izplatības areālā, kura sastāvdaļa ir arī teritorija "Alto Sil", pēdējo desmit gadu laikā ir ievērojami palielinājusies.

— Tiesas vērtējums

- 163 Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu dalībvalstīm attiecībā uz teritorijām, kurās mīt dabiskās dzīvotnes un/vai prioritārās sugas un kuras noteiktas, lai tās ierakstītu Kopienas sarakstā, ir jāveic attiecīgi aizsardzības pasākumi, lai saglabātu šo teritoriju īpatnības. Tātad dalībvalstis nevar atļaut tādu iejaukšanos, kas var būtiski apdraudēt attiecīgo teritoriju ekoloģiskās īpatnības. Tāds it īpaši ir gadījums, ja iejaukšanās dēļ var izzust teritorijā esošas prioritārās sugas (2010. gada 20. maija spriedums lietā C-308/08 Komisija/Spānija, Krājums, I-4281. lpp., 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 164 Šajā lietā nav ticis apstrīdēts, ka brūnais lācis ir prioritāra suga, kura ir sastopama teritorijā “Alto Sil”, un ka tās saglabāšana bija mērķis, kuru Spānijas Karaliste bija izvirzījusi saistībā ar priekšlikumu par šīs teritorijas noteikšanu par KNT.
- 165 Tādējādi rodas jautājums, vai, kā to ir apgalvojuši Komisija, virszemes raktuvju “Fonfría”, “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas” un “Nueva Julia” ekspluatēšanas darbības — tiktāl, ciktāl tās ir notikušas pagaidu aizsardzības laikposmā no 1998. gada janvāra (kad tika ierosināts noteikt šo teritoriju par KNT) līdz 2004. gada decembrim (kad šī teritorija faktiski tika noteikta par KNT), — var tikt uzskatītas par tādu iejaukšanos, kas var būtiski apdraudēt attiecīgās teritorijas ekoloģiskās īpatnības un kas, it īpaši saistībā ar brūnā lāča prioritāro sugu, var izraisīt šīs sugas izzušanu šajā teritorijā.
- 166 Šajā ziņā no lietas materiāliem un it īpaši no dokumentiem, uz kuriem savu secinājumu 130. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte, izriet, ka Silas upes ziemeļdaļā izvietotās raktuves, it īpaši “Fonfría” un “Feixolín”, ir radījušas traucējumus brūnajam

lācim, galvenokārt radot vai pasliktinot “barjeras efektu”, kas var traucēt vai ievērojami apgrūtināt pieeju Leitarjegas [*Leitariegos*] koridoram, kaut gan tas ir Kantabrijas brūnā lāča rietumdaļas populācijai ļoti nozīmīgs ziemeļu–dienvidu migrācijas ceļš, kurā ietilpst arī teritorijā “Alto Sil” sastopamā brūnā lāča izplatības areāls.

¹⁶⁷ Tomēr, ņemot vērā Komisijas iesniegtos pierādījumus, nevar secināt, ka šis “barjeras efekts” būtu būtiski apdraudējis attiecīgās teritorijas ekoloģiskās īpatnības un it īpaši brūnā lāča saglabāšanas statusu.

¹⁶⁸ Kā norādījusi Spānijas Karaliste un ko Komisija nav apstrīdējusi, laikā no 1998. līdz 2004. gadam Kantabrijas brūnā lāča rietumdaļas populācijas, kurā ietilpst arī teritorijā “Alto Sil” sastopamo lāču izplatības areāls, demogrāfiskā attīstība atspoguļo acīmredzami pozitīvu tendenci.

¹⁶⁹ Kā apstiprina lietas materiāli, kaut arī laikā no 1982. līdz 1995. gadam šī populācija bija samazinājusies vidēji par 4–5% gadā, pēc tam tā bez pārtraukumiem bija palielinājusies par 7,5% gadā, no 90. gadu sākumā esošajiem 50–65 sugas īpatņiem 2008. gadā sasniedzot aptuveni 100–130 sugas īpatņus. Šobrīd tā tiek uzskatīta par apdraudētu, taču dzīvotspējīgu populāciju. Savukārt saskaņā ar pētījumiem Kantabrijas brūnā lāča austrumdaļas populācija joprojām ir apdraudēta galvenokārt tās izolācijas no rietumdaļas populācijas dēļ. Tā vēl nav varējusi pašatjaunoties par dzīvotspējīgu uzskatāmā līmenī, jo šai populācijai piederošo sugas īpatņu skaits šajā laikposmā no kopējā aptuvenā 20–25 sugas īpatņu daudzuma bija palielinājies tikai līdz 30 sugas īpatņiem.

170 No šiem apsvērumiem izriet, ka, ņemot vērā šīs tiesvedības ietvaros Tiesā iesniegtos zinātniskos pētījumus par Kantabrijas brūnā lāča rietumdaļas populāciju, kurā ietilpst arī teritorijā Alto Sil sastopamā brūnā lāča populācija, nav pietiekamu norāžu, kas liecinātu, ka virszemes raktuvju “Fonfría”, “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas” un “Nueva Julia” ekspluatēšanas darbības — tiktāl, ciktāl tās ir notikušas laikā no 1998. gada janvāra, kad tika ierosināts noteikt šo teritoriju par KNT, līdz 2004. gada decembrim, kad šī teritorija faktiski tika noteikta par KNT — var būtiski apdraudēt attiecīgās teritorijas ekoloģiskās īpatnības un it īpaši saistībā ar brūnā lāča prioritāro sugu izraisīt šīs sugas izzušanu šajā teritorijā.

171 Tādējādi trešais iebildums ir noraidāms.

Par ceturto iebildumu, kas attiecas uz Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkta neievērošanu pēc teritorijas “Alto Sil” noteikšanas par KNT 2004. gada decembrī

Par ceturta iebilduma pirmo daļu

172 Komisija apgalvo, ka, atļaujot virszemes raktuvju projektus “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría” un “Nueva Julia”, iepriekš neveicot šo projektu iespējamās ietekmes novērtējumu un katrā ziņā neievērojot nosacījumus, saskaņā ar kuriem šie projekti var tikt īstenoti, neraugoties uz to radīto nelabvēlīgo ietekmi, Spānijas Karaliste neesot izpildījusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punktā paredzētos pienākumus.

- 173 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka visas attiecīgās raktuves, uz kurām attiecas šis iebildums, ir tikušas atļautas pirms 2004. gada decembra un tātad pirms teritorijas "Alto Sil" noteikšanas par KNT.
- 174 Kā izriet no šā sprieduma 125. punktā atgādinātās judikatūras, projekti, kas ir atļauti pirms Dzīvotņu direktīvā paredzētā aizsardzības režīma piemērojamības attiecīgai teritorijai, nevar tikt pakļauti Dzīvotņu direktīvā paredzētajiem noteikumiem par projekta ietekmes uz attiecīgo teritoriju iepriekšēja novērtējuma procedūru.
- 175 Līdz ar to Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punkts virszemes raktuvju projektiem "Feixolín", "Salguero-Prégame-Valdesegadas", "Fonfría" un "Nueva Julia" nebija piemērojams, kā dēļ Komisija nevar pārmest Spānijas Karalistei, ka tā nav izpildījusi šajās tiesību normās paredzētos pienākumus.
- 176 Tādējādi ceturrtā iebilduma pirmā daļa ir noraidāma.

Par ceturrtā iebilduma otro daļu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 177 Komisija tāpat iebilst pret to, ka Spānijas Karaliste pēc teritorijas "Alto Sil" noteikšanas par KNT 2004. gada decembrī attiecībā uz virszemes raktuvēm "Feixolín",

“Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría”, “Nueva Julia” un “Ampliación de Feixolín” nav veikusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktā noteiktos pasākumus.

- 178 Tā apgalvo, ka šo raktuvju ekspluatācijas rezultātā ir iznīcinātas attiecīgās KNT ietvaros aizsargātas dzīvotnes, tostarp dzīvotne 9230 — Galīcijas un Portugāles ozolu meži ar *Quercus robur* un *Quercus pyrenaica*, kam ir īpaša nozīme attiecībā uz brūno lāci, jo šī suga tos bieži izmanto kā migrācijas ceļu.
- 179 Komisija arī apgalvo, ka attiecīgo raktuvju ekspluatācija rada “barjeras efektu”, kas ir veicinājis Leitarjegas koridora slēgšanu, kurš ir ļoti nozīmīgs migrācijas ceļš Kantabrijas brūnā lāča rietumdaļas populācijai, kurā ietilpst arī teritorijā “Alto Sil” sastopamā brūnā lāča izplatības areāls, kā rezultātā tiek fragmentēta šīs populācijas izmantotā dzīvotne un izolēti atsevišķi tās izplatības areāli.
- 180 Faktiski šīs raktuvju ekspluatācijas radītais “barjeras efekts” padara arī grūtāku savstarpējo apmaiņu starp Kantabrijas brūnā lāča rietumdaļas un austrumdaļas populācijām, kas veicina attiecīgās sugas fragmentācijas turpināšanos un neļauj šīs sugas austrumdaļas populācijai pašatjaunoties pietiekamā apmērā, lai nodrošinātu tās dzīvotspēju.
- 181 Spānijas Karaliste uz to atbild, ka raktuves ir izvietotas neapmežotās zonās, kuras veido galvenokārt virsāji un kuras lāči nekad nav izmantojuši savu mazuļu audzināšanai, un tas tā ir bijis nevis šo raktuvju pastāvēšanas dēļ, bet gan šai audzināšanai labvēlīgas dzīvotnes neesamības dēļ, kam neesot nekādas saistības ar iespējamajiem traucējumiem, ko šīs raktuves esot varējušas nodarīt mazuļu audzēšanai.

- 182 Kastīlijas un Leonas autonomais apgabals turklāt esot veicis vairākus pasākumus, lai uzlabotu brūnā lāča izmantoto dzīvotni, kuru vidū ir arī šīs sugas izmantotās dzīvotnes atjaunošana Leitarjegas koridora zonā.
- 183 Spānijas Karaliste uzskata, ka, lai arī teritorijas "Alto Sil" ziemeļdaļai ir būtiska nozīme attiecībā uz brūnajiem lāčiem, tā tomēr ir tālu uz ziemeļiem no raktuvēm izvietota teritorija vairāk nekā 1800 metru augstumā un to ieskauj Astūrijas un Leonas provinces, un lāči to izmanto kā barības ieguves vietu pavasaros un rudenos. Tie nepārvietojoties šīs teritorijas dienviddaļā, kur ir izvietotas raktuves, jo tajās sastopamās dzīvotnes ir pilnīgi citādākas.
- 184 Visbeidzot attiecībā uz Komisijas apgalvojumiem par dzīvotnes 9230 — Galīcijas un Portugāles ozolu meži ar *Quercus robur* un *Quercus pyrenaica* zudumu tiek norādīts, ka to platība ir 17,92 hektāri raktuves "Fonfría" gadījumā un 19,90 hektāri raktuves "Ampliación de Feixolín" gadījumā. Tomēr, tā kā šīs dzīvotnes kopējā platība teritorijā "Alto Sil" saskaņā ar pēdējiem pētījumiem ir 4000 hektāri vai pat 8000 hektāri, nevis 2600 hektāri, kā tika norādīts, ierosinot noteikt šo teritoriju par KNT, šie zaudējumi, relatīvi raugoties, esot neievērojami.

— Tiesas vērtējums

- 185 Pirmkārt, ir jāpārbauda Komisijas apgalvojums, saskaņā ar kuru pēc teritorijas "Alto Sil" noteikšanas par KNT 2004. gada decembrī ir tikušas iznīcinātas atbilstoši KNT "Alto Sil" aizsargātas dzīvotnes, tādējādi pārkāpjot Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu.

- 186 Šajā ziņā, kā savu secinājumu 144. un 145. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, no lietas materiāliem, un it īpaši no 2005. gada pētījumā iekļautās tabulas, kurā ir uzskaitītas darbojošās raktuves, izriet, ka, lai arī raktuves “Fonfría” un “Ampliación de Feixolín” ir nodarījušas šāda veida kaitējumu šai teritorijai, šis kaitējums, runājot par šo pēdējo iepriekš minēto raktuvi, ir ticis nodarīts pēc 2004. gada decembra un ietekmēja teritoriju vismaz 19 hektāru platībā.
- 187 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka attiecīgajām raktuvēm pieguļošajās zonās raktuvju ekspluatācijas darbību radītais troksnis un vibrācijas ir radījuši būtiskus traucējumus brūnā lāča sugai, kas ir prioritāra suga, kura tiek aizsargāta klasificēšanas par KNT ietvaros.
- 188 Šajā ziņā no 2008. gada 7. novembra ziņojuma vides jomā par virszemes raktuvju “Feixolín” ekspluatācijas projektu Orallo [*Orallo*] kalnos (Viljavlino, Leona), kuru virzīja uzņēmums *Minero Siderúrgica de Ponferrada* un kas ir pievienots Komisijas prasības pieteikuma pielikumā, izriet, ka Kantabrijas brūnā lāča sugas populācijas izmantotās dzīvotnes zudums, ko bija izraisījuši izrakteņu ieguves vietas “Feixolín” ekspluatācija, t.s. “Leitarjegas koridora” ietvaros bija būtisks, ka lāču populācija ir pārvirzījies par 3,5 līdz 5 kilometriem no teritorijas, kuru ir ietekmējis raktuvju izraisītais troksnis un vibrācijas, un ka šī raktuves ekspluatēšana traucēs vai ievērojami apgrūtinās brūnā lāča populācijas pieeju iepriekš minētajam koridoram, lai gan tas ir šīs sugas rietumdaļas populācijai kritiski svarīgs ziemeļu–dienvidu migrācijas ceļš.
- 189 To apstiprina 2005. gada pētījums, kurā saistībā ar ziemeļdaļā izvietoto raktuvju, tai skaitā “Feixolín” un “Fonfría”, ietekmes izvērtējumu ir norādīts, ka Leitarjegas koridors 10 kilometru garumā ir ļoti nozīmīgs attiecīgās sugas rietumdaļas populācijas migrācijas ceļš, kas it īpaši ļauj īstenot saziņu starp diviem ļoti nozīmīgiem reprodukcijas areāliem.

- 190 Šajā pētījumā ir apstiprināts, ka šī koridora pasliktināšanās un slēgšanas risks ir viens no galvenajiem Kantabrijas brūnā lāča populācijas atjaunošanas apdraudējumiem, jo tā rezultātā rietumdaļas populācija var tikt sadalīta divās apakšpopulācijās un gala rezultātā attiecīgā suga var tikt sadalīta pat trijās populācijās.
- 191 Līdz ar to virszemes raktuvju “Feixolín”, “Fonfría” un “Ampliación de Feixolín” radītais troksnis un vibrācijas, kā arī Leitarjegas koridora slēgšana šo raktuvju ekspluatēšanas dēļ ir uzskatāmi par KNT “Alto Sil” radītiem traucējumiem, kuri ir būtiski, ņemot vērā brūnā lāča populācijas saglabāšanu.
- 192 Tā kā virszemes raktuvju “Feixolín” un “Fonfría” darbība ir tikusi atļauta pirms Dzīvotņu direktīvā paredzētā aizsardzības režīma piemērojamības teritorijai “Alto Sil”, ņemot vērā tās noteikšanu par KNT 2004. gada decembrī, rodas jautājums, vai tāpat kā šā sprieduma 156. punktā ir norādīts attiecībā uz kaitējumu, kas medņu populācijai nodarīts to raktuvju ekspluatēšanas dēļ, kuru darbība bija atļauta pirms attiecīgās teritorijas noteikšanas par ĪAT 2000. gadā, šos traucējumus ir iespējams pamatot, pēc analogijas piemērojot Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu valsts procedūras ietvaros, no kā izrietētu, ka attiecīgajai dalībvalstij nevar tikt pārmests šī panta 2. punkta pārkāpums.
- 193 Spānijas Karaliste, šajā ziņā atsaucoties uz 2005. gada pētījumā ietverto analīzi, norāda uz sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm kalnrūpniecības darbību turpināšanai, proti, uz apgādes drošību, darba vietu saglabāšanu un izsniegto atļauju galīgo raksturu, kā arī uz priekšlikumiem veikt pasākumus, lai uzlabotu brūno lāču sugai piemērotās dzīvotnes stāvokli un it īpaši — Leitarjegas koridora veģētācijas uzlabošanas pasākumus.

¹⁹⁴ Tomēr no Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punkta otrās daļas izriet, ka, ja attiecīgajā teritorijā ir sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.

¹⁹⁵ No tā izriet, ka, tā kā šis iebildums attiecas uz brūno lāci kā uz prioritāru sugu, kura kopš 2004. gada ir aizsargājama KNT “Alto Sil” ietvaros, un tā kā Spānijas Karaliste nav izvirzījusi tāda veida apsvērumus kā Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punkta otrajā daļā minētie, šā sprieduma 191. punktā konstatētos traucējumus nevar atzīt par pamatotiem šajā tiesību normā paredzētajai procedūrai analogas valsts procedūras ietvaros.

¹⁹⁶ Līdz ar to ceturrtā iebilduma otrā daļa ir apmierināma tiktāl, ciktāl runa ir par šajā iebildumā paredzētajām ziemeļdaļā izvietotajām raktuvēm, proti, par raktuvēm “Fonfría” un “Ampliación de Feixolín”.

¹⁹⁷ Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka:

— atļaujot virszemes raktuves “Nueva Julia” un “Ladrones”, bet nepakļaujot šo atļauju piešķiršanu tāda novērtējuma veikšanai, kas ļautu pienācīgi identificēt, aprakstīt un novērtēt esošo virszemes raktuvju projektu tiešo, netiešo un kumulatīvo ietekmi, izņemot raktuvi “Ladrones” saistībā ar brūnā lāča populāciju,

Spānijas Karaliste nav izpildījusi grozītās Direktīvas 85/337 2. un 3. pantā, kā arī 5. panta 1. un 3. punktā paredzētos pienākumus;

- sākot ar 2000. gadu, kad teritorija “Alto Sil” atbilstoši Savvaļas putnu aizsardzības direktīvai tika noteikta par ĪAT,

- atļaujot virszemes raktuves “Nueva Julia” un “Ladrones”, bet nepakļaujot šo atļauju piešķiršanu tāda novērtējuma veikšanai, kas ļautu pienācīgi izvērtēt šo projektu iespējamo ietekmi, un katrā ziņā neizpildot nosacījumus, kas ļautu īstenot projektu, neraugoties uz risku, ko attiecīgais projekts rada medņu sugai, kura ir viena no aizsargājamām vērtībām, kas bija pamatā teritorijas “Alto Sil” klasificēšanai par ĪAT, proti, — nepastāv citi risinājumi, pastāv ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm saistīti apsvērumi un pasākumi ir veikti tikai pēc kompensācijas pasākumu, kas nepieciešami *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības nodrošināšanai, paziņošanas Komisijai, un

- neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu dzīvotņu un sugu dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanos, kā arī nozīmīgus traucējumus, kurus medņu sugai, kuras esamības teritorijā “Alto Sil” dēļ tika noteikta attiecīgā ĪAT, rada raktuves “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia”,

Spānijas Karaliste attiecībā uz ĪAT “Alto Sil” nav izpildījusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punktā, lasot tos kopā ar 7. pantu, paredzētos pienākumus;

- sākot ar 2004. gada decembri, neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu dzīvotņu un sugu dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanos, kā arī nozīmīgus traucējumus, ko attiecīgajām sugām rada raktuves “Feixolín”, “Fonfría” un “Ampliación de

Feixolín”, Spānijas Karaliste attiecībā uz KNT “Alto Sil” nav izpildījusi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ¹⁹⁸ Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Saskaņā ar šī paša Reglamenta 69. panta 3. punktu, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus izdevumus paši.
- ¹⁹⁹ Šajā lietā ir jāņem vērā, ka atsevišķi Komisijas izvirzītie iebildumi netika pieņemti.
- ²⁰⁰ Tādējādi ir jāpiespriež Spānijas Karalistei segt savus, kā arī atlīdzināt divas trešdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem. Komisija sedz vienu trešdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) atļaujot virszemes raktuves “Nueva Julia” un “Ladrones”, bet nepakļaujot šo atļauju piešķiršanu tāda novērtējuma veikšanai, kas ļautu pienācīgi

identificēt, aprakstīt un novērtēt esošo virszemes raktuvju projektu tiešo, netiešo un kumulatīvo ietekmi, izņemot raktuvi "Ladrones" saistībā ar brūnā lāča (*Ursus arctos*) populāciju, Spānijas Karaliste nav izpildījusi Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvu 97/11/EK, 2. un 3. pantā, kā arī 5. panta 1. un 3. punktā paredzētos pienākumus;

2) sākot ar 2000. gadu, kad teritorija "Alto Sil" atbilstoši Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvai 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1997. gada 29. jūlija Direktīvu 97/49/EK, tika noteikta par īpaši aizsargājamo teritoriju,

— atļaujot virszemes raktuves "Nueva Julia" un "Ladrones", bet nepakļaujot šo atļauju piešķiršanu tāda novērtējuma veikšanai, kas ļautu pienācīgi izvērtēt šo projektu iespējamo ietekmi, un katrā ziņā neizpildot nosacījumus, kas ļautu īstenot projektu, neraugoties uz risku, ko attiecīgais projekts rada medņu sugai (Tetrao urogallus), kura ir viena no aizsargājamām vērtībām, kas bija pamatā teritorijas "Alto Sil" klasificēšanai par īpaši aizsargājamu teritoriju, proti, - nepastāv citi risinājumi, pastāv ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm saistīti apsvērumi un pasākumi ir veikti tikai pēc kompensācijas pasākumu, kas nepieciešami Natura 2000 tīkla kopējās vienotības nodrošināšanai, paziņošanas Eiropas Komisijai, un

— neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu dzīvotņu un sugu dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanos, kā arī nozīmīgus traucējumus, kurus medņu sugai, kuras esamības teritorijā "Alto Sil" dēļ tika noteikta attie-

cīgā īpaši aizsargājamā teritorija, rada raktuves “Feixolín”, “Salguero-Prégame-Valdesegadas”, “Fonfría”, “Ampliación de Feixolín” un “Nueva Julia”,

Spānijas Karaliste attiecībā uz īpaši aizsargājamo teritoriju “Alto Sil” nav izpildījusi Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 2., 3. un 4. punktā, lasot tos kopā ar 7. pantu, paredzētos pienākumus;

- 3) sākot ar 2004. gada decembri, neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu dzīvotņu un sugu dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanos, kā arī nozīmīgus traucējumus, ko attiecīgajām sugām rada raktuves “Feixolín”, “Fonfría” un “Ampliación de Feixolín”, Spānijas Karaliste attiecībā uz Kopienas nozīmes teritoriju “Alto Sil” nav izpildījusi Direktīvas 92/43 6. panta 2. punktā paredzētos pienākumus;
- 4) pārējā daļā prasību noraidīt;
- 5) Spānijas Karaliste sedz savus, kā arī atlīdzina divas trešdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem. Eiropas Komisija sedz vienu trešdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.

[Paraksti]